

МОНІТОРИНГ

ОСНОВНИХ ПОДІЙ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

квітень 2024

*Департамент стратегічного планування та
макроекономічного прогнозування*

ВСТУП. ЗАГАЛЬНА ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ

У квітні 2024 року продовжується тенденція відновлювального зростання, яка, з одного боку, була підтримана рекордними обсягами експорту товарів (вперше з лютого 2022 року), у т.ч. завдяки стабільній роботі морського коридору (стимулювало діяльність залізничного транспорту, металургії та добування металевих руд), виведенню з простою виробничих потужностей у металургії та у виробництві хімічної продукції, збільшенню попиту на будівельні послуги в умовах бюджетного фінансування на відновлення інфраструктури, що відбувалося на фоні поліпшення ділових настроїв (за даними Національного банку) та поживлення споживчої активності (за даними Info Sapiens). З іншого боку – ризики з безпеки праці, чергове пошкодження енергетичних об'єктів, логістичні обмеження експортерів, а також значний дефіцит кваліфікованих кадрів відповідно негативно тиснули на ВВП. Однак, економіка адаптується до складних умов.

Позитивні чинники дещо переважили баланс впливу на ВВП, відповідно за розрахунками Мінекономіки у квітні 2024 року зростання ВВП становило 4,3% [±1%] порівняно з квітнем 2023 року («плюс» 23,6% [±1%] у квітні 2023 року та «плюс» 4,6% у березні 2024 року). У підсумку за січень-квітень 2024 року зростання оцінюється на рівні 4,4% [±1%] («мінус» 5,4% за січень-квітень 2023 року).

У квітні 2024 року порівняно з квітнем 2023 року, уперше із січня 2023 року, зменшилися надходження до держбюджету без урахування міжнародної фінансової допомоги (на 7%) і становили 200,9 млрд грн (з урахуванням міжнародної фінансової допомоги доходи держбюджету в цілому становили 203,6 млрд гривень). Це переважно зумовлено зниженням доходів від неподаткових надходжень (на 40,1% квітень 2024 року до квітня 2023 року), зокрема через менші обсяги коштів, що перераховуються Національним банком відповідно до Закону України «Про Національний банк України» (зменшення на 46,2% відповідно), у той час як податкові надходження зросли (на 48,6% відповідно). Витрати держбюджету збільшилися на 6,5% і становили 314,3 млрд грн (у березні збільшилися на 15,5%). У квітні дефіцит держбюджету становив 110,7 млрд грн або 2,8 млрд дол. США – 54,4% від загального обсягу доходів держбюджету (у квітні 2023 року дефіцит держбюджету становив 33,4 млрд грн або 0,9 млрд дол. США – 12,8% від загального обсягу доходів держбюджету).

З урахуванням міжнародної фінансової допомоги за чотири місяці 2024 року доходи держбюджету в цілому становили 845,7 млрд грн, видатки – 1155,5 млрд грн, дефіцит держбюджету – 307,3 млрд грн або 7,8 млрд дол. США – 36,3% від загального обсягу доходів держбюджету (за чотири місяці 2023 року дефіцит держбюджету становив 253,6 млрд грн або 6,9 млрд дол. США – 32,2% від загального обсягу доходів держбюджету).

Упродовж квітня ситуація на валютному ринку залишалася контрольованою та характеризувалася збільшенням як середньоденного чистого попиту за безготівковими операціями клієнтів (на 45% порівняно з березнем), так і середньоденного чистого попиту за власними операціями банків (на 8% на фоні більших обсягів купівлі валюти в готівковому сегменті ринку за стабільних чистих переказів банками на користь міжнародних платіжних систем). За цих умов Національний банк збільшив чистий продаж валюти – від'ємне сальдо становило 2,3 млрд дол. США за місяць («мінус» 1,8 млрд дол. США в березні). Такі обсяги інтервенцій Національного банку та боргові виплати країни (0,9 млрд дол. США) за поточних обсягів надходжень міжнародної допомоги (у квітні на валютні рахунки Уряду в Національний банк надійшло 1,6 млрд дол. США) зумовили скорочення міжнародних резервів на 1,4 млрд дол. США або на 3,1% до 42,4 млрд дол. США в еквіваленті, проте їх обсяг лишається достатнім для забезпечення фінансування імпорту майбутнього періоду впродовж 5,5 місяця.

Цінова ситуація на споживчому ринку у квітні залишалася стабільною – споживчі ціни уповільнилися до 0,2% за місяць, а річні темпи порівняно з березнем не змінилися і становили 3,2%. І це найнижчий рівень за більш як три роки – попереднього разу нижчою за це значення інфляція була в жовтні 2020 року, коли річний показник становив 2,6%. Наразі чинниками, що сформували відносно низьку інфляцію є: затовареність продовольчого ринку; пригнічений попит через значну міграцію населення; незмінність тарифів на комунальні послуги, які в умовах війни утримуються стабільними завдяки рішенням Уряду; відносно стійкий обмінний курс гривні до іноземних валют з огляду на міжнародну фінансову підтримку; практична незмінність монетарних умов. Водночас уже відчувається тиск з боку витратних чинників, що позначилося на зростанні цін передусім на товари з більш високою доданою вартістю та, відповідно, на вищих, за загальний рівень, темпах базової інфляції – 0,7% за місяць та 4,4% у річному розрахунку.

РОЗДІЛ 1: ВИРОБНИЦТВО

1.1 ЗАГАЛЬНА СИТУАЦІЯ, ОКРЕМІ ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ

У квітні 2024 року продовжується тенденція відновлювального зростання, яка, з одного боку, була підтримана:

рекордними обсягами експорту товарів (вперше з лютого 2022 року), у т.ч. завдяки стабільній роботі морського коридору, що стимулювало діяльність залізничного транспорту, металургії та добування металевих руд, виведення з простою виробничих потужностей у металургії та виробництві хімічної продукції;

збільшенням попиту на будівельні послуги в умовах бюджетного фінансування на відновлення інфраструктури,

продовженням поліпшення ділових настроїв (за даними Національного банку) та поживлення споживчої активності (за даними Info Sapiens).

Довідково. За даними Національного банку у квітні 2024 року бізнес, другий місяць поспіль, позитивно оцінив поточні результати своєї діяльності. Індекс очікувань ділової активності (ІОДА) у квітні становив 52,3 (порівняно з 51,5 у квітні 2023 року та 52 у березні 2024 року), зокрема найбільш позитивні оцінки в будівництві – 53,4 (44,9 та 53,5 відповідно), сфері послуг – 53,1 (48,8 та 50,6 відповідно), промисловості – 51,7 (50,5 та 51 відповідно). При цьому у внутрішній торгівлі показник дещо зменшився – 51,8 (57,6 та 55,1 відповідно).

Водночас високі ризики з безпеки, чергове пошкодження енергетичних об'єктів (більшість секторів економіки продовжували свою діяльність у штатному режимі, враховуючи можливості їх адаптації до складних умов функціонування під час віялових обмежень постачання електроенергії), а також значний дефіцит кваліфікованих кадрів і далі негативно тиснули на ВВП.

За основними секторами за нашими оцінками мали місце такі тенденції:

- у транспорті – стабільна робота Українського морського коридору стимулювало нарощування внутрішніх залізничних перевезень у напрямку морських портів та переробки вантажів у морських портах;

Довідково. За даними Укрзалізниці за підсумками квітня 2024 року залізничний транспорт перевіз у всіх видах сполучення 15,3 млн т вантажів, що майже на 30% більше, ніж у квітні 2023 року (у березні 2024 року - 16 млн т та зростання на 31% відповідно).

- у промисловості – продовження відновлення економічної активності завдяки експортоорієнтованим виробництвам, а саме металургії, добування металевих руд, соляникової олії в умовах стабільної роботи Українського морського коридору, попиту на інвестиційну продукцію (машинобудування (ВПК) та будівельні матеріали). Усе це сформувало попит на продукцію суміжних видів діяльності. Водночас після чергових атак на енергосистему України та значних пошкоджень і руйнувань ТЕС та ГЕС тимчасово втрачено значну частину генераційних об'єктів. Проблеми з електрогенерацією можуть мати потенційно негативний вплив на роботу промисловості, особливо найбільших споживачів електроенергії, яким через технологічні особливості виробничих процесів майже неможливо переорієнтуватися на альтернативні джерела постачання електроенергії;

- у будівництві – продовження зростання на фоні позитивної динаміки інвестиційного попиту завдяки значному бюджетному фінансуванню відновлення пошкодженої критичної інфраструктури та проведення капітальної відбудови, а також сприятливих погодних умов для активізації будівельних робіт;

- сільському господарстві – і далі утримується позитивна динаміка виробництва. Рушієм залишається птахівництво та свинарство, які підтримуються поживленням попиту як на внутрішньому ринку, так і на зовнішньому, а також наявністю державної підтримки виробників цих галузей;

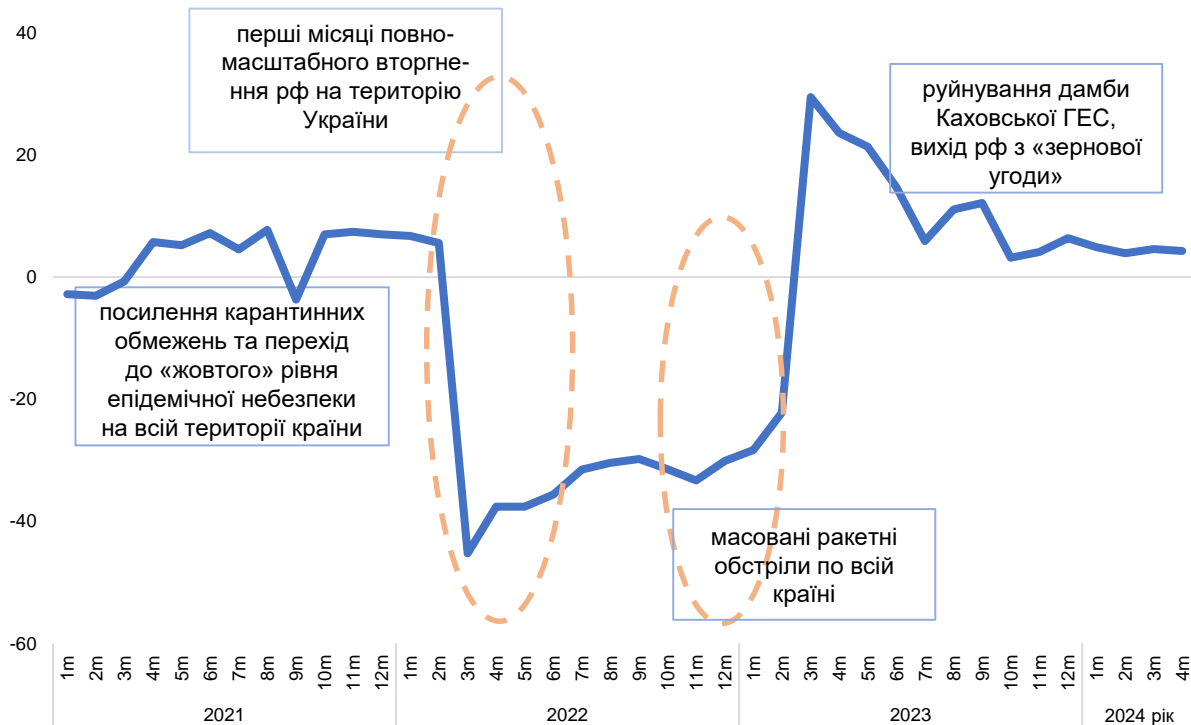
- у внутрішній торгівлі – стабільне відновлення діяльності в умовах триваючого поступового зростання споживчого попиту та пропозиції товарів.

1.2 ВАЛОВИЙ ВНУТРІШНІЙ ПРОДУКТ (ОЦІНКА МІНЕКОНОМІКИ)

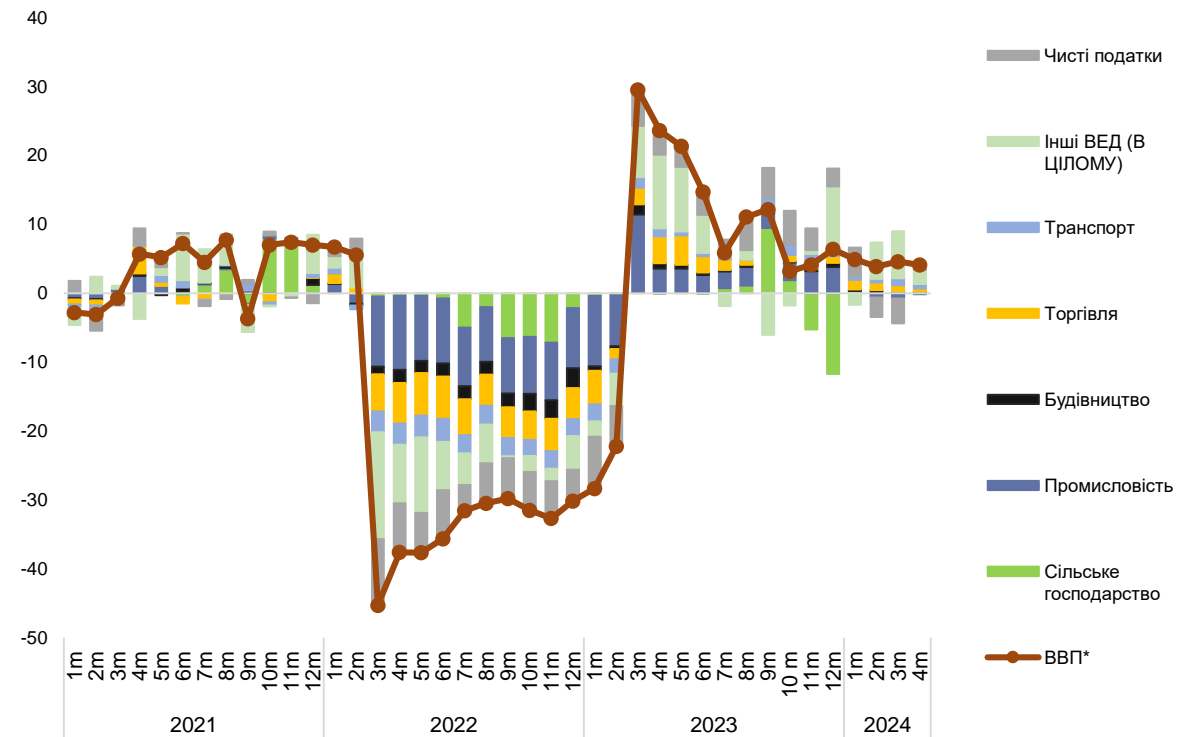
У квітні 2024 року порівняно з квітнем 2023 року за оцінкою Мінекономіки майже всі агреговані види економічної діяльності сформували позитивний внесок до загального обсягу ВВП.

Так, експорт продукції аграрного виробництва та гірничо-металургійного комплексу забезпечувався стабільною роботою Українського морського коридору; інвестиційний попит, який генерує бюджет, а також нарощування виробничих потужностей у металургійному та хімічному виробництві сформували позитивний внесок виробничих видів діяльності та суміжних з ними видів економічної діяльності сфери послуг. Водночас чергове пошкодження енергетичних об'єктів негативно вплинуло на обсяги виробництва електроенергії.

ВАЛОВИЙ ВНУТРІШНІЙ ПРОДУКТ УКРАЇНИ,
ПРИРІСТ (+) / ЗНИЖЕННЯ (-), % ДО ВІДПОВІДНОГО МІСЯЦЯ
ПОПЕРЕДНЬОГО РОКУ

ОЦІНКА ВНЕСКІВ ВДВ ОКРЕМИХ ВЕД (В.П.) У ДИНАМІКУ ВВП,
% ДО ВІДПОВІДНОГО МІСЯЦЯ ПОПЕРЕДНЬОГО РОКУ

1.3 ПРОМИСЛОВІСТЬ

У промисловості у квітні 2024 року продовжувалося відновлення виробничої активності як за рахунок експортоорієнтованих виробництв, а саме металургії та добування металевих руд, так і виробництв, що задовольняють інвестиційний попит (машинобудування (ВПК) та будівельні матеріали), а також підприємств з переробки аграрної сировини (харчова промисловість) та виробництва добрив. Водночас після чергових атак на енергосистему України та значних пошкоджень і руйнувань ТЕС та ГЕС тимчасово втрачено значну частину генераційних об'єктів. Проблеми з електрогенерацією можуть мати потенційно негативний вплив на роботу промисловості, особливо найбільших споживачів електроенергії, яким через технологічні особливості виробничих процесів майже неможливо переорієнтуватися на альтернативні джерела постачання електроенергії.

Довідково. За даними Національного банку у квітні 2024 року підприємства промисловості продовжують покращувати очікування щодо результатів своєї економічної діяльності – до 52,3 п. (порівняно з 51,5 п. – у квітні 2023 року та 52 п. - у березні 2024 року).

За даними Держстату індикатор ділової впевненості в промисловості у квітні також покращився і становив мінус 5,3% («мінус» 5,6% та «мінус» 7,2% відповідно). Станом на початок квітня 2024 року порівняно з початком квітня 2023 року до топ-5 видів економічної діяльності, у яких найбільше зростає завантаженість виробничих потужностей були: металургійне виробництво, виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції, виробництво електричного устаткування, виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів.

Частка областей (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях) у загальному обсязі промислового виробництва України та у ВРП відповідно (2021 р.) становила: Донецька обл. – 10,8% та 5,2%, Луганська обл. – 0,7% та 1%, Запорізька обл.– 8,4% та 4,2%, Херсонська обл. – 1,1% та 1,6%.

ІНДЕКС ОЧІКУВАНЬ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ
СФЕРИ ПРОМИСЛОВОСТІ, ПУНКТІВ

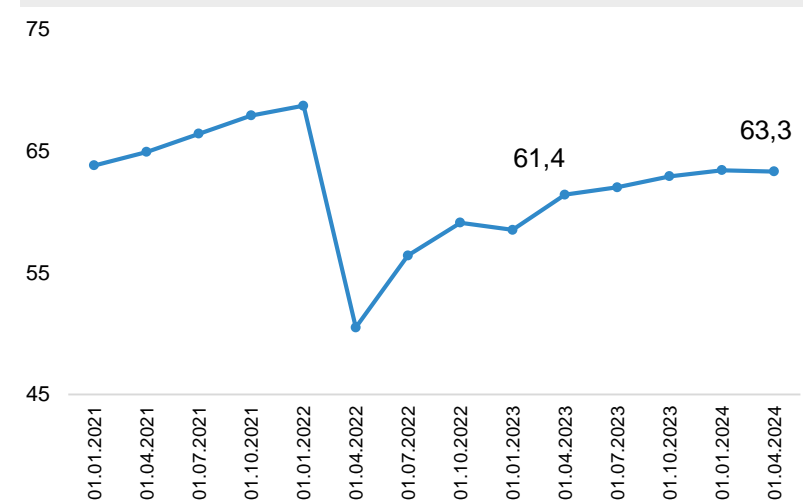
Джерело: Національний банк

ІНДИКАТОР ДІЛОВОЇ ВПЕВНЕНОСТІ В
ПРОМИСЛОВОСТІ, %

Джерело: Держстат

ЗАВАНТАЖЕНІСТЬ ВИРОБНИЧИХ
ПОТУЖНОСТЕЙ ПРОМИСЛОВИХ
ПІДПРИЄМСТВ (НА ПОЧАТОК КВАРТАЛУ), %

1.3.1 ПІДВИДИ ПРОМИСЛОВОСТІ

У переробній промисловості у квітні 2024 року продовжувалося зростання, що характеризувалося такими тенденціями:

у металургійному виробництві – прискорення зростання деяких видів продукції та більші обсяги експорту в умовах стабільних логістичних можливостей здійснення експорту морським транспортом;

Довідково: За оперативними даними Держмитслужби у квітні 2024 року до квітня 2023 року експорт гр. 7208 «Плоский прокат» – зріс у 2,5 рази (у 2 рази в березні 2024 року до березня 2023 року), гр 7207 «Напівфабрикати з заліза або нелегованої сталі» – на 29,9% (на 0,1% відповідно). За оцінкою «Всесвітньої асоціації сталі» (Worldsteel) за підсумками 3 місяців 2024 р. Україна залишилася на 23 місці серед 71 країн-виробників сталі.

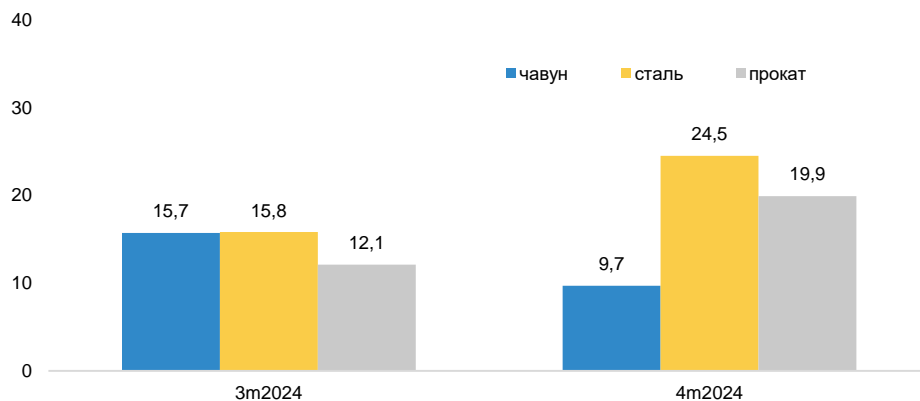
у виробництві харчової промисловості – зростання підтримувалося сталим споживчим попитом та експортом деякої продукції (за оперативними даними. Держмитслужби у квітні 2024 року експорт гр. 1512 «Олії соняшникова, сафлорова або бавовняна» зріс на 15,1% (у березні 2024 року до березня 2023 року – на 15,6 %).

Водночас стабільний внутрішній попит (у т.ч. з боку держави) на послуги будівництва та продукцію машинобудування стимулював суміжні підприємства нарощувати обсяги виробництва будівельних матеріалів, гумових та пластмасових виробів, а також деякої металургійної продукції (зокрема, продукції ВПК).

У добувній промисловості зростання було підтримане успішною роботою українського морського коридору (за оперативними даними Держмитслужби у квітні 2024 року експорт гр. 2601 «Руди та концентрати залізни» у 2 рази більше, ніж у квітні 2023 року (зростання у 2,2 рази відповідно).

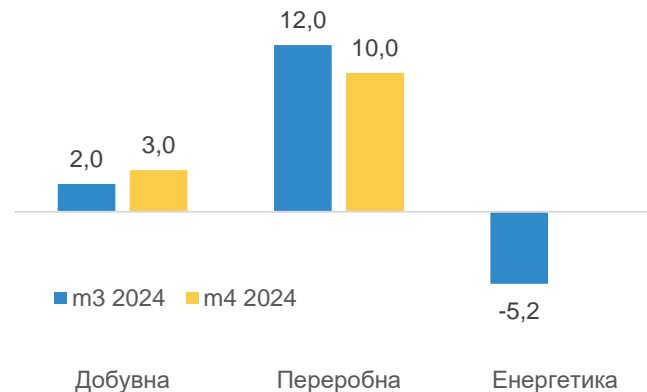
Скорочення у виробництві електроенергії було спричинено значними руйнуваннями енергетичної інфраструктури внаслідок ракетних обстрілів, що потребуватиме тривалого періоду часу та ресурсів на її відновлення.

ВИРОБНИЦТВО ЧАВУНУ, СТАЛІ ТА ПРОКАТУ У 2024 Р.,
ЗМІНА, % ДО ВІДПОВІДНОГО МІСЯЦЯ ПОПЕРЕДЬОГО РОКУ

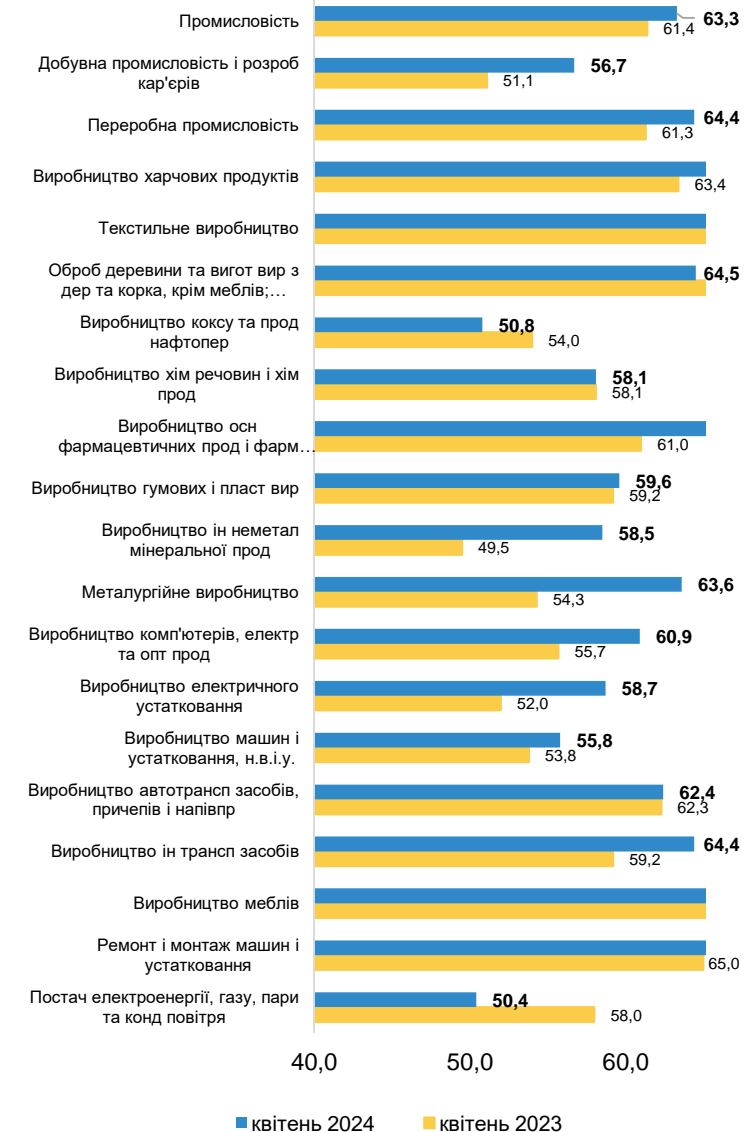
Джерело: Укрметалургпром

ДВУ У 2024 Р., ЗМІНА, % ДО ВІДПОВІДНОГО
МІСЯЦЯ ПОПЕРЕДЬОГО РОКУ

Джерело: Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

ЗАВАНТАЖЕНІСТЬ ВИРОБНИЧИХ
ПОТУЖНОСТЕЙ У ПРОМИСЛОВОСТІ, %

Джерело: Держстат

1.4 СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Зважаючи на сезонний характер виробництва рослинницької продукції, з січня по травень валова продукція сільського господарства формується винятково за рахунок виробництва продукції тваринництва.

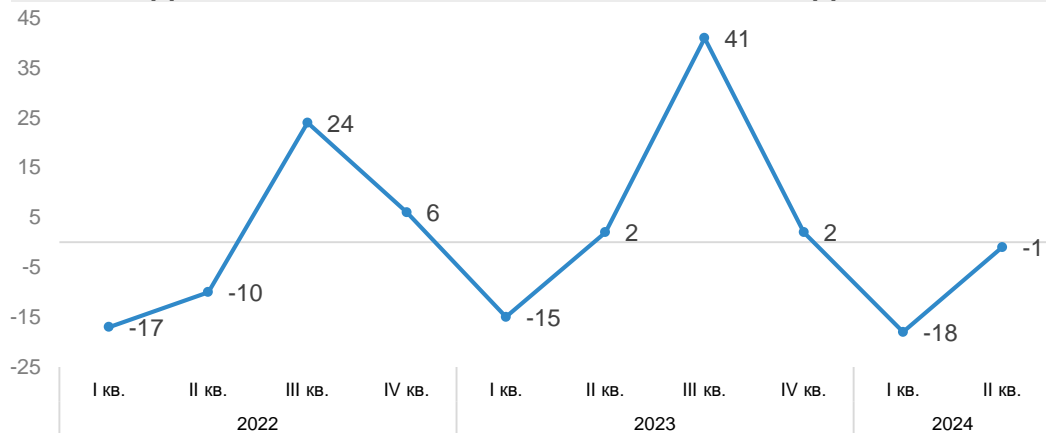
У квітні 2024 року у тваринництві й далі спостерігалось зростання обсягів виробництва. Рушієм залишається птахівництво та свинарство, яке підтримується поживленням попиту як на внутрішньому ринку, так і на зовнішньому, а також наявністю державної підтримки виробників. Виробники цих галузей швидко адаптувалися до нових умов та практично повністю забезпечують внутрішній ринок продовольства та його переробну складову, у т.ч. експорт м'яса птиці. Водночас складна логістика та низька конкурентоспроможність на зовнішньому ринку (зокрема молочних продуктів, через менший, порівняно з іншими країнами, рівень державної підтримки) стримували розвиток та в підсумку не дали змогу сільському господарству показати більш високі результати діяльності.

Довідково. За оперативними даними Держмитслужби у квітні 2024 року порівняно з квітнем 2023 року експорт м'яса та їстівних субпродуктів свійської птиці (гр. 207) у фізичному вимірі зріс на 17,3% (у березні 2024 року порівняно з березнем 2023 року – на 11,2% та у квітні 2023 року порівняно з квітнем 2022 року – на 5,8%).

За даними Мінагрополітики станом на 02.05.2024 всього посіяно 3,4 млн га ярих зернових та зернобобових культур (більше на 46,9% порівняно з відповідною датою попереднього року), з яких: пшениці – 240,7 тис. га (більше на 2%), ячменю – 775,7 тис. га (більше на 8,9%), гороху – 161,1 тис. га (більше на 25,3%), цукрових буряків – 248,4 тис. га (більше на 38,6%) та соняшнику – 3 млн га (більше у 2 рази).

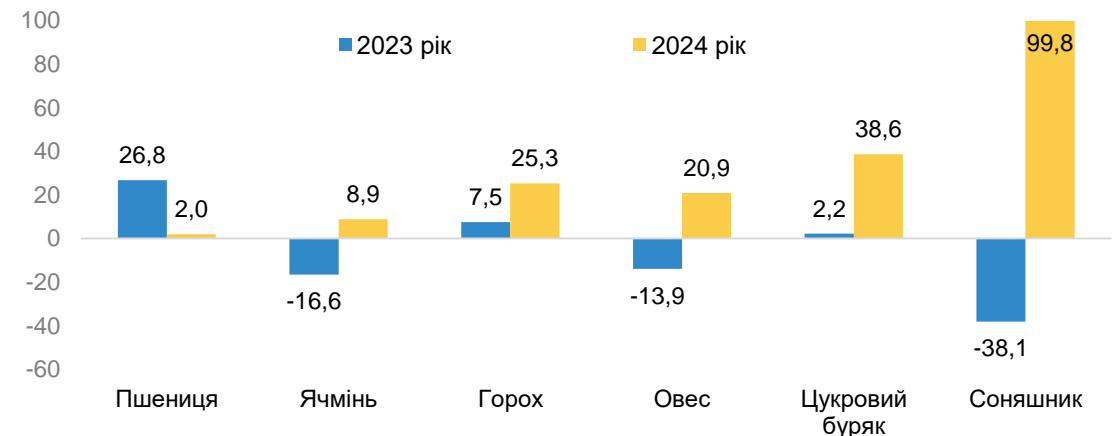
За даними Держстату в II кв. 2024 року баланс очікувань зміни обсягу виробництва продукції тваринництва становив «мінус» 1 в.п. («плюс» 2 в.п. у II кв. 2023 року).

**ОЧІКУВАНІ ЗМІНИ ОБСЯГУ ВИРОБНИЦТВА
ТВАРИНИЦЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ,
% ДО ЗАГАЛЬНОЇ КІЛЬКОСТІ ОПИТАНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Джерело: Держстат

**ПОСІВ ЯРИХ КУЛЬТУР,
ЗМІНА, % ДО ВІДПОВІДНОЇ ДАТИ ПОПЕРЕДНЬОГО РОКУ
(СТАНОМ НА 02.05.2024)**

Джерело: Мінагрополітики, розрахунки Мінекономіки

1.5 БУДІВНИЦТВО

У квітні 2024 року високі результати в будівельній галузі й далі формувалися насамперед за рахунок бюджетного фінансування відновлення пошкодженої критичної інфраструктури внаслідок бойових дій, продовження побудови захисних споруд та проведення капітальної відбудови на фоні сприятливих погодних умов для будівельних робіт.

Особлива увага приділяється відновленню енергетичної інфраструктури, яка зазнає безперервних терористичних атак, фінансування якого здійснюється як за рахунок бюджетних коштів, так і коштів міжнародних партнерів. Крім того, для розширення можливостей відновлення зруйнованого або придбання замість знищеного житла для населення було запроваджено програми пільгового іпотечного кредитування, що сприяло активізації житлового будівництва. У комплексі з відновленням інфраструктурних об'єктів проводилися роботи з відбудови соціальних та житлових пошкоджених будівель, що є необхідним для стимулювання економічної діяльності та забезпечення повноцінного життя громадян.

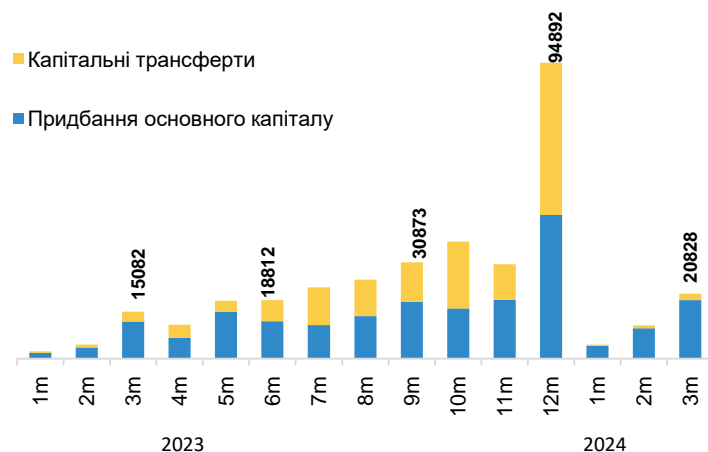
Довідково. За даними Держказначейства обсяг капітальних видатків державного бюджету станом на 01.04.2024 порівняно з 01.04.2023 збільшився в 1,9 раза.

У квітні 2024 року пільгову іпотеку за програмою «Оселя» отримали понад 1 тис. родин (у квітні 2023 року 14 родин) на суму понад 1,7 млрд грн (23 млн грн відповідно) <http://surl.li/trgwe>. У рамках програми «Відновлення за рік роботи» понад 57 тис. українських родин отримали кошти на ремонт житла або купівлю нового замість зруйнованого через бойові дії. Загальна сума виплат зараз становить понад 11 млрд гривень <http://surl.li/trlst>.

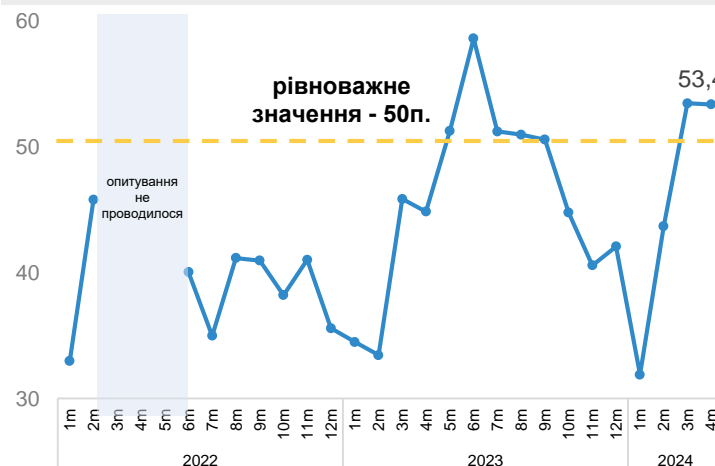
За даними Національного банку індекс очікувань ділової активності у квітні 2024 року становив 53,4 п. (53,5 п. у березні 2024 року та 44,9 п. у квітні 2023 року).

За даними Держстату індикатор ділової впевненості в будівництві в II кв. 2024 року становив «мінус» 40,9% («мінус» 39,8% у I кв. 2024 року й «мінус» 49,8% у II кв. 2023 року).

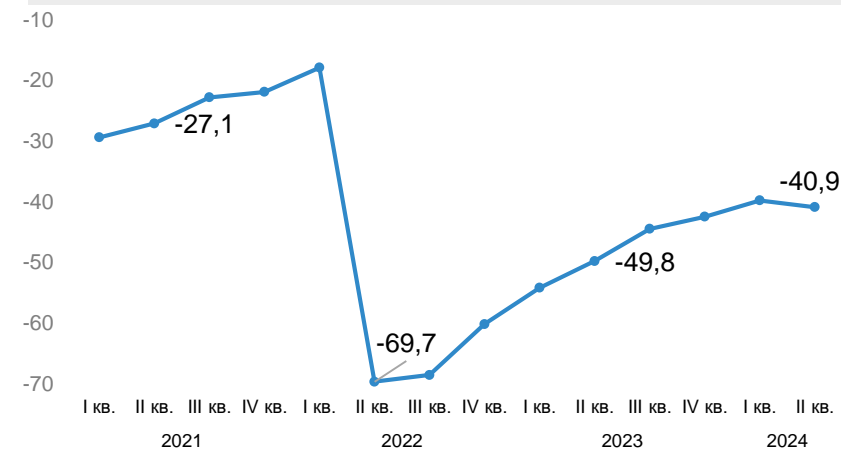
КАПІТАЛЬНІ ВИДАТКИ ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ У 2023-2024 РОКАХ, ЩОМІСЯЧНО, МЛН ГРИВЕНЬ

ІНДЕКС ОЧІКУВАНЬ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ СФЕРИ БУДІВНИЦТВА, ПУНКТІВ

ІНДИКАТОР ДІЛОВОЇ ВПЕВНЕНОСТІ В БУДІВНИЦТВІ, % ДО ЗАГАЛЬНОЇ КІЛЬКОСТІ ОПИТАНИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.6 СФЕРА ВНУТРІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ

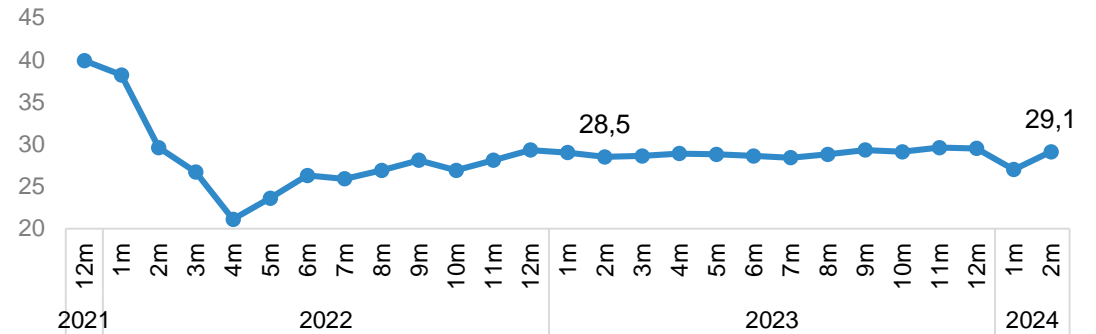
Внутрішня торгівля у квітні 2024 року й далі відновлювалася завдяки здатності швидко пристосовуватися до роботи під час війни за рахунок налагодження ланцюгів постачання товарів (зростання морських і залізничних перевезень), поступового збільшення споживчого попиту та пропозиції товарів.

Довідково. За розрахунками Мінекономіки на базі даних порталу work.ua середня номінальна зарплата за вакансіями у квітні 2024 року порівняно з квітнем 2023 року зросла на 22,2% до 18728 грн, а середня зарплата за резюме зросла на 18,4% до 19873 грн відповідно.

За даними InfoSapiens другий місяць поспіль порівняно з попереднім місяцем покращується індекс економічних очікувань, індекс споживчих настроїв та індекс поточного становища, які досягли 77,6 п., 92 п. та 56 п. відповідно. Поряд з цим, індекс поточного становища був більшим показника квітня 2023 року на 3,7 в.п.

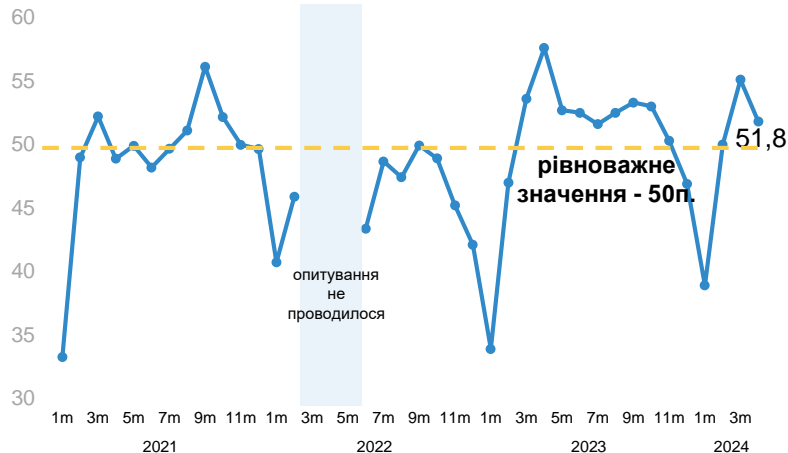
За даними Національного банку у квітні 2024 року через негативний вплив від збільшення логістичних витрат унаслідок блокування західного кордону респонденти дещо послабили позитивні оцінки підприємств торгівлі щодо своєї ділової активності до 51,8 (у березні 2024 року – 55,1 та у квітні 2023 року – 57,6).

ІНДЕКС САМОПОЧУТТЯ РІТЕЙЛУ (RWBI) В УКРАЇНІ, ПУНКТИВ

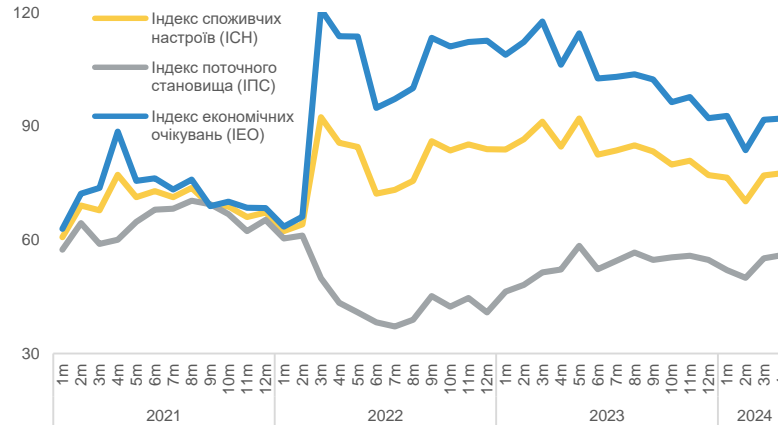
Довідка. Індекс самопочуття ритейлу (Retail Well-Being Index — скорочено RWBI) розроблено в 2020 році. УРТЦ, який дозволяє в динаміці відстежувати рівень самопочуття ритейлу, враховуючі такі показники, як відвідуваність ТЦ, вакантність площ в ТЦ та рівень ставок оренди. У пілотному режимі RWBI відстежується з серпня 2021 року.

ІНДЕКС ОЧІКУВАНЬ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ СФЕРИ ТОРГІВЛІ, ПУНКТИВ

Джерело: Національний банк

ДИНАМІКА ІНДЕКСУ СПОЖИВЧИХ НАСТРОЇВ В УКРАЇНІ (ЦІЛЬОВА АУДИТОРІЯ 16+)

Джерело: Info Sapiens

ІНДИКАТОР ДІЛОВОЇ ВПЕВНЕНOSTІ В РОЗДРІБНІЙ ТОРГІВЛІ, %

Джерело: Держстат

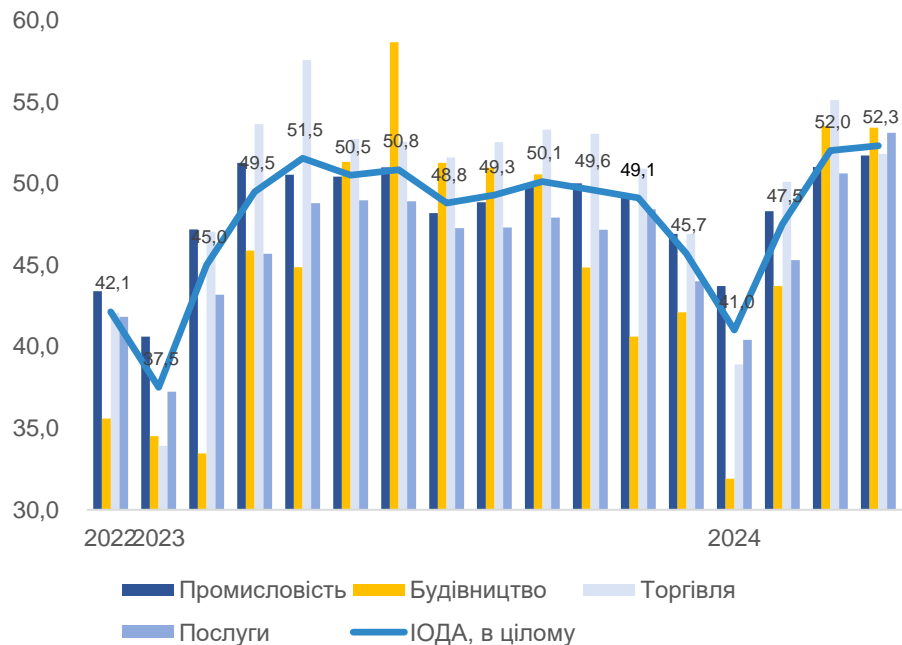
1.7 СТАН БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВОЄННИХ ДІЙ

За даними Національного банку у квітні 2024 року бізнес, другий місяць поспіль, позитивно оцінив поточні результати своєї діяльності, адаптувавшись до складних умов повномасштабної війни. Індекс очікувань ділової активності (ІОДА) у квітні становив 52,3 (порівняно з 51,5 у квітні 2023 року та 52 у березні 2024 року).

Відповідно до дослідження стану МСБ в Україні, проведеного «AdvanterGroup», у 2023 році у 21,6% опитуваних респондентів результати на 100% відповідають очікуванням (9,3% – у 2022 році), в 16,5% – перевищили очікування на 10%-30% (8% відповідно) та в 9,2% – суттєво перевищили очікування (на 40% і більше) (6% відповідно). Водночас у 44,5% – результати роботи були нижчими або суттєво нижчими за очівані показники (50,1% відповідно) та 8,2% – частково або повністю припинили роботу (26,5% відповідно).

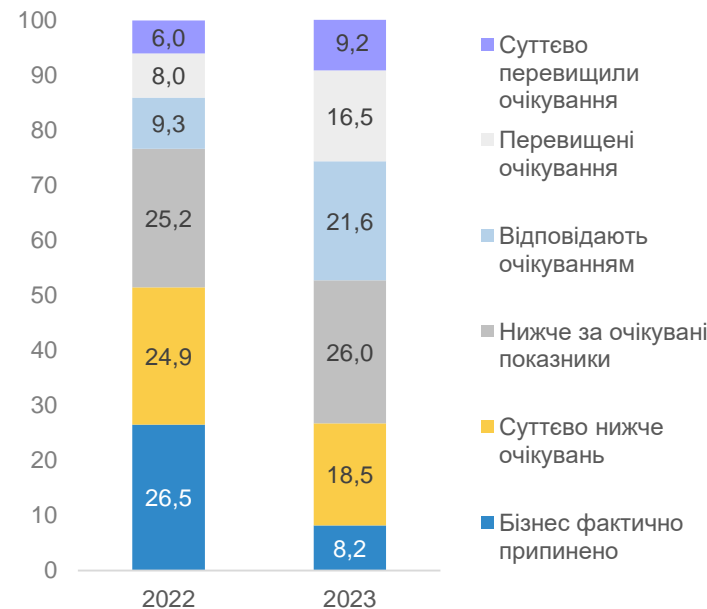
За даними Держстату індикатор економічних настроїв в II кв. 2024 року становить «плюс» 9,9% («плюс» 7,3% у II кв. 2023 року).

ІНДЕКС ОЧІКУВАНЬ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ,
В ЦІЛОМУ ПО УКРАЇНІ

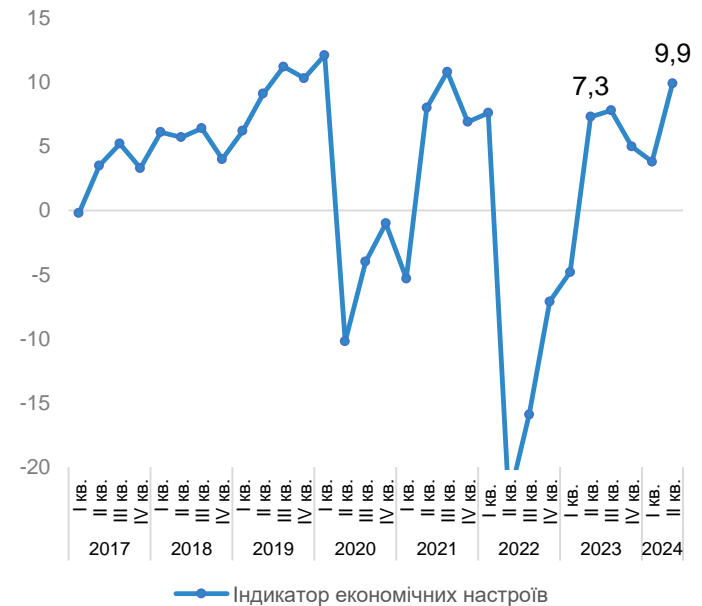
Джерело: Національний банк

РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ БІЗНЕСУ
У ВІДПОВІДНОСТІ ДО ПЛАНІВ ЇХ РОБОТИ, %

Джерело: Advanter Group

ІНДИКАТОР ЕКОНОМІЧНИХ НАСТРОЇВ, %

Джерело: Держстат

РОЗДІЛ 2: ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

2.1 ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС (ПБ) УКРАЇНИ

У I кварталі 2024 року порівняно з I кварталом 2023 року дещо зменшився відтік валюти з країни, загалом за каналами зовнішньої торгівлі, портфельних інвестицій та кредитів МВФ. Обсяг притоку валюти в країну за всіма каналами відбувся на понад чверть меншим, ніж за I квартал 2023 року. Через зміну знаку сальдо за статтею «Портфельні інвестиції» та «Кредити МВФ», а також зменшення від'ємного сальдо за статтею «Товари та послуги», у I кварталі 2024 року притік валюти перевищив обсяг відтоку на 3,2 млрд дол. США. Як наслідок, профіцит пропозиції валюти відобразився на збільшенні обсягів валютних резервів.

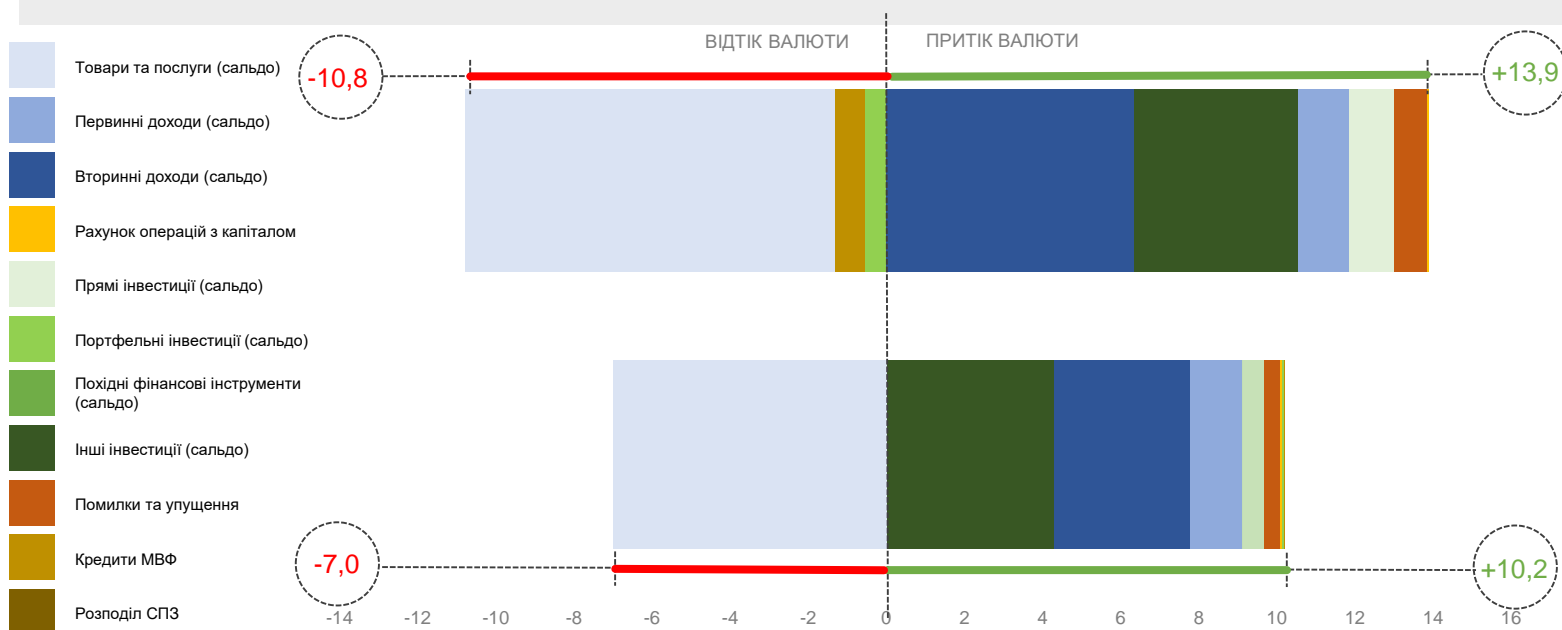
За основними статтями ПБ у I кварталі 2024 року проти I кварталу 2023 року мала місце наступна динаміка:

рахунок поточних операцій ПБ склався від'ємним на рівні 2,2 млрд дол. США (у I кварталі 2023 року – 1,8 млрд дол. США). Дефіцит поточного рахунку збільшився, насамперед, унаслідок скорочення надходжень грантів від міжнародних партнерів, що негативно вплинуло на стан РПО, не зважаючи на покращення від'ємного сальдо торгівлі товарами та послугами – збільшення експорту товарів при одночасному зменшенні їх імпорту, зокрема суттєвого зменшення імпорту послуг. Позитивний **баланс первинних доходів** залишився майже на рівні I кварталу 2023 року і склав 1 348 млн дол. США (у I кварталі 2023 року – 1 332 млн дол. США), загалом за рахунок скорочення надходжень за статтею «оплата праці» на 21,3% при одночасному зниженні виплат за доходами від інвестицій на 29,3%. Позитивний **баланс вторинних доходів** погіршився відносно показників I кварталу 2023 року на 2,9 млн дол. США і становив 3,5 млрд дол. США (у I кварталі 2023 року – 6,4 млрд дол. США), що зумовлювалося зменшенням надходження грантів від міжнародних партнерів.

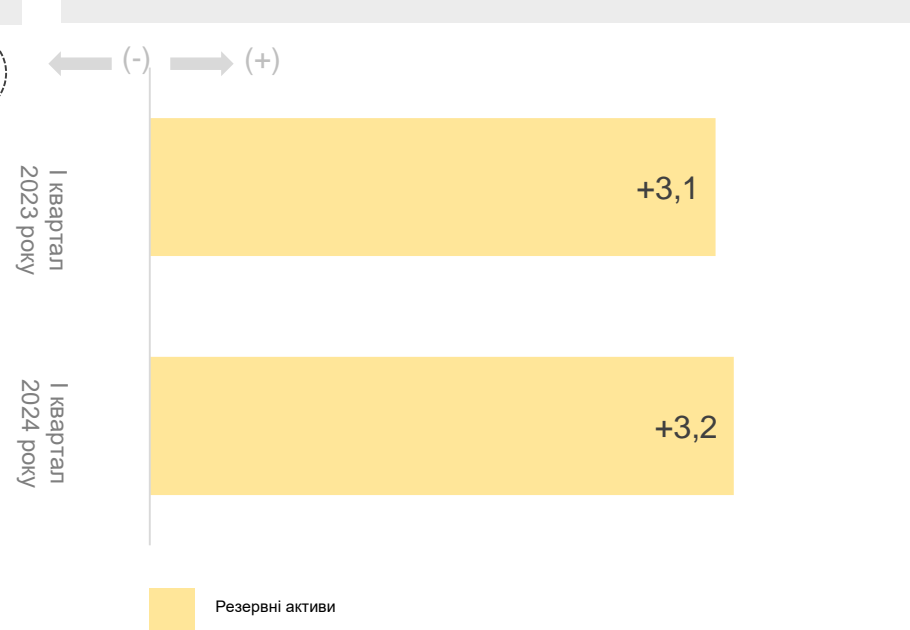
Чисте запозичення від зовнішнього світу в I кварталі 2024 року становило 2,1 млрд дол. США (у I кварталі 2023 року чисте запозичення – 1,7 млрд дол. США).

Чистий приплив капіталу за фінансовим рахунком у I кварталі 2024 року становив 5,3 млрд дол. США (у I кварталі 2023 року – чистий приплив у 5,6 млрд дол. США). Найбільша зміна відбулася за статтею «Портфельні інвестиції» (з чистого відпливу в I кварталі 2023 року в 546 млн дол. США на чистий приплив за підсумками I кварталу 2024 року в 49 млн дол. США).

КАНАЛИ ПРИТОКУ ТА ВІДТОКУ ВАЛЮТИ, МЛРД ДОЛ. США

ЗМІНА РЕЗЕРВНИХ АКТИВІВ, МЛРД ДОЛ. США

2.2 ЕКСПОРТ

У I кварталі 2024 року продовжив роботу Український морський коридор, який запрацював з серпня 2023, що дає змогу сьогодні збільшувати обсяги експортування продукції з України. За I квартал 2024 року загалом експортовано 35,9 млн т української продукції у фізичному вимірі (за даними Держмитслужби), що на 8,3 млн т (+30%) більше, ніж за минулорічний період.

Незважаючи на дію негативних чинників 2022-2023 років, зокрема, продовження воєнних дій на території України, логістичні обмеження, втрату деяких експортоорієнтованих підприємств через руйнацію, пошкодження та тимчасову окупацію рф, запровадження європейськими країнами-сусідами заборони імпорту українських товарів з травня 2023 року та блокування суміжних кордонів з листопада 2023 року по квітень 2024 року включно, у I кварталі 2024 зберігається позитивна динаміка в експорті товарів.

За розрахунками Мінекономіки на базі попередніх даних Національного банку в I кварталі 2024 року експорт товарів збільшився на 1,1% порівняно до I кварталу 2023 року і становив майже 10 млрд дол. США (9 958 млн дол США).

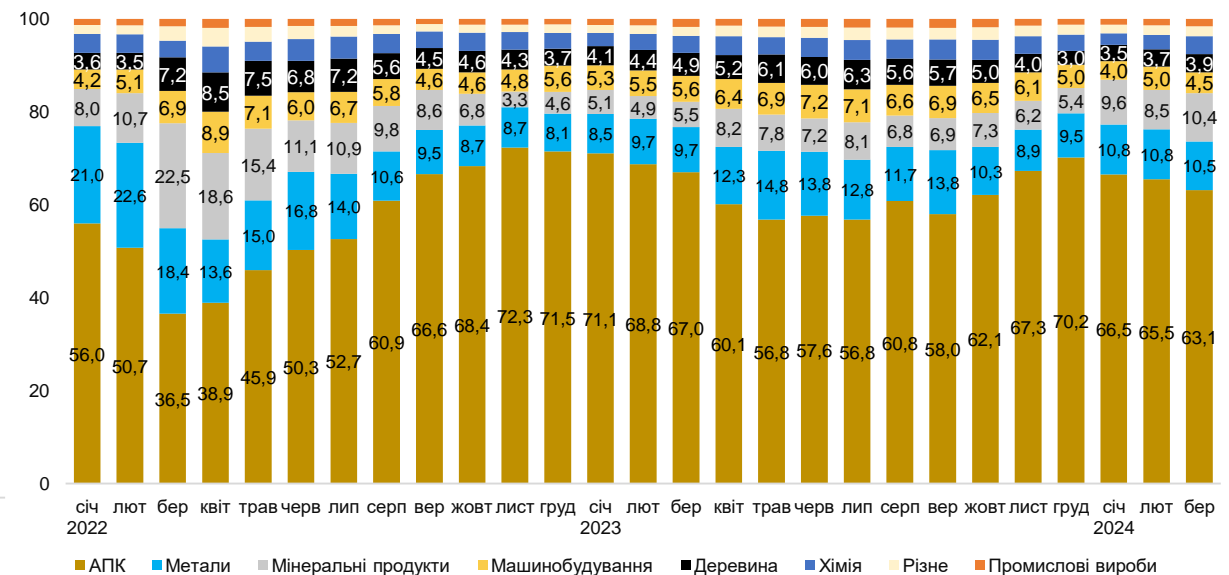
Найбільшого позитивного внеску в динаміку експорту товарів додали такі агреговані групи, як «Мінеральні продукти», «Чорні й кольорові метали та вироби з них» та «Різне (з урахуванням неформальної торгівлі)».

Експорт товарів і послуг у I кварталі 2024 року збільшився на 2,2% відносно показників I кварталу 2023 року і склав 14,1 млрд дол. США.

ЕКСПОРТ ТОВАРІВ У 2022-2024 РОКАХ,
ЩОМІСЯЦЯ, МЛН ДОЛ. США

СТРУКТУРА ЕКСПОРТУ ТОВАРІВ У 2022-2024 РОКАХ,
ЩОМІСЯЦЯ, У % ДО ЗАГАЛЬНОГО ОБСЯГУ ЕКСПОРТУ ТОВАРІВ

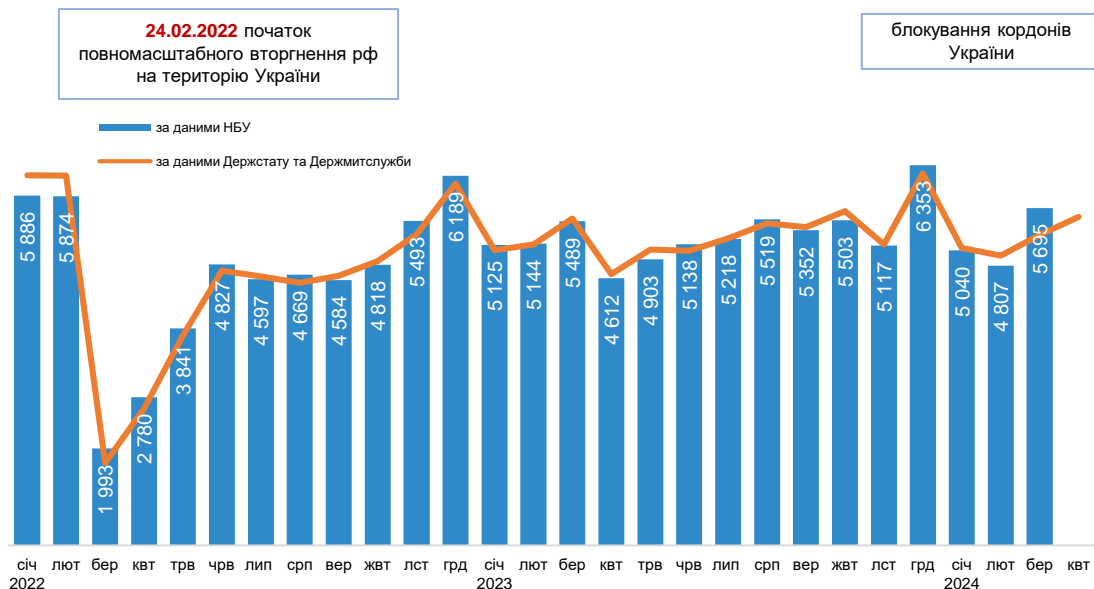
2.3 ІМПОРТ

Імпорт товарів у I кварталі 2024 року в порівнянні до I кварталу 2023 року зменшився на 1,4% і склав 15,5 млрд дол. США.

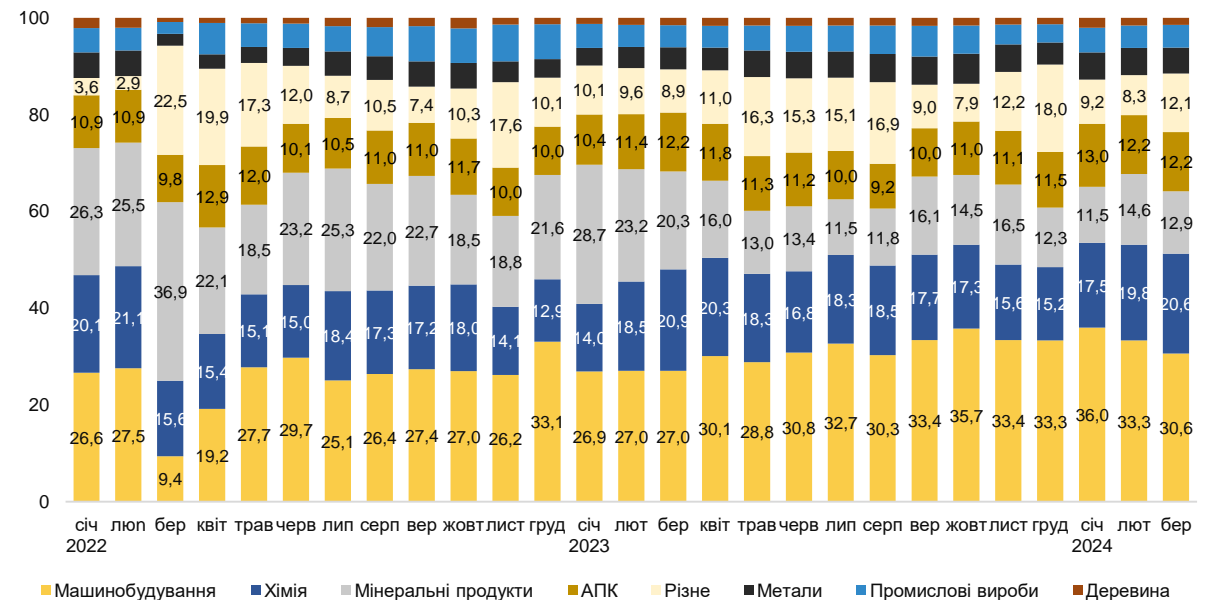
Імпорт товарів і послуг у I кварталі 2024 року зменшився на 9,2% проти показника I кварталу 2023 року і становив 21,1 млрд дол. США, у т. ч. зменшення обсягів імпорту послуг становило 25,6%. У структурі імпорту послуг імпорт подорожей у I кварталі 2024 року становив 66,2% (враховуючи міграційну ситуацію в країні) порівняно з 73,9% у I кварталі 2023 року.

Найбільшого негативного внеску в динаміку імпорту товарів у I кварталі 2024 року в порівнянні до I кварталу 2023 року додала агрегована група товарів «Мінеральні продукти».

ІМПОРТ ТОВАРІВ У 2022-2024 РОКАХ,
ЩОМІСЯЦЯ, МЛН ДОЛ. США

СТРУКТУРА ІМПОРТУ ТОВАРІВ У 2022-2024 РОКАХ, ЩОМІСЯЦЯ,
У % ДО ЗАГАЛЬНОГО ОБСЯГУ ІМПОРТУ ТОВАРІВ

2.4 ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ

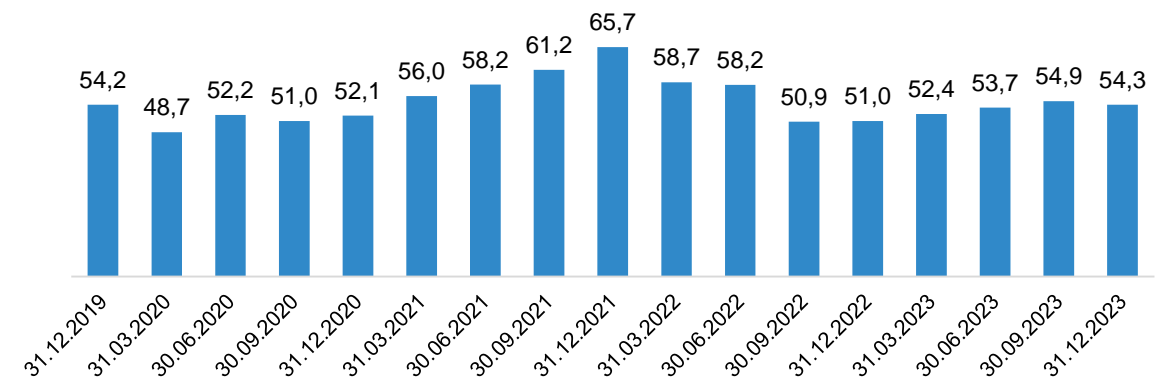
Чистий приплив **прямих іноземних інвестицій** у I кварталі 2024 року оцінено в 572 млн дол. США (у I кварталі 2023 року – 1,1 млрд дол. США), у т. ч.:

- реінвестування доходів банківського сектору – 243 млн дол. США (у I кварталі 2023 року – 1,1 млрд дол. США);
- чистий приплив акціонерного капіталу (крім реінвестування доходів) – 130 млн дол. США (у I кварталі 2023 року – 128 млн дол. США);
- чисте залучення за борговими інструментами – 198 млн дол. США (у I кварталі 2023 року – 71 млн дол. США).

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ У 2022-2024 РОКАХ
(«+» ПРИПЛИВ/«-» ВІДПЛИВ), ЩОМІСЯЦЯ, МЛН ДОЛ. США

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНУ
(СТАНОМ НА ЗВІТНУ ДАТУ), ЩОКВАРТАЛЬНО, МЛРД ДОЛ. США

РОЗДІЛ 3: ЦІНИ

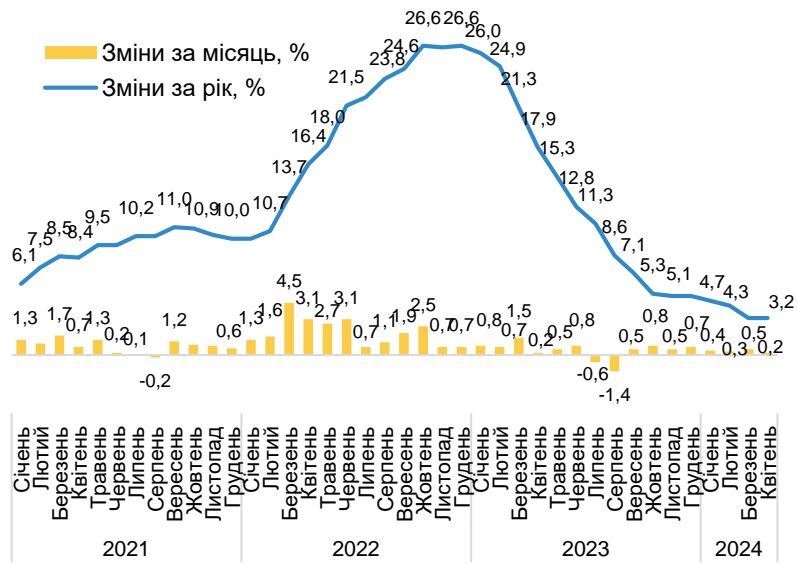
3.1 СПОЖИВЧА ІНФЛЯЦІЯ

У квітні за даними Держстату **споживча інфляція уповільнилася до 0,2 %** (з 0,5% у попередньому місяці), річні темпи залишилися на рівні березня – 3,2%, а загалом зростання споживчих цін за підсумками чотирьох місяців 2024 року становило лише 1,4%.

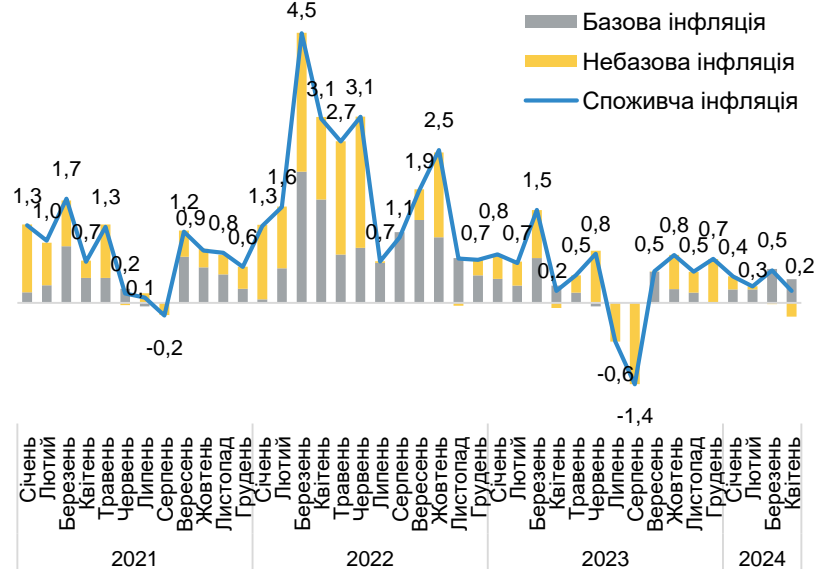
Причиною відносно низької інфляції є економічні дисбаланси на ринках сировинної продукції, спричинені війною, а також деякі рішення у відповідь на складні наслідки війни, вплив яких переважає сьогодні інші чинники. Зокрема, головними антиінфляційними чинниками були: затовареність продовольчого ринку в умовах триваючого пригніченого попиту через значну міграцію населення; незмінність тарифів на комунальні послуги, які утримуються стабільними завдяки рішенням Уряду; відносно стійкий обмінний курс гривні до іноземних валют завдяки міжнародній фінансовій підтримці за практичної незмінності монетарних умов. Водночас **у квітні вже сильніше відчувається тиск з витратних чинників**, що позначилося на прискоренні зростання цін переважно на товари з більш високою доданою вартістю.

У найближчій перспективі на загальну динаміку споживчих цін впливатиме як вичерпання запасів минулорічного врожаю і надходження пропозиції нового врожаю, так і подальше підвищення витрат виробництва через триваючу війну. У підсумку це співвідношення чинників стимулювання та стримування інфляції поступово зміщуватиметься в бік перших. Також варто враховувати загальний процес відновлення та відновлення зростання експорту зокрема, що може зумовити зменшення певного надлишку сировинної продукції на вітчизняному ринку, що також збільшувати очікувані інфляційні темпи.

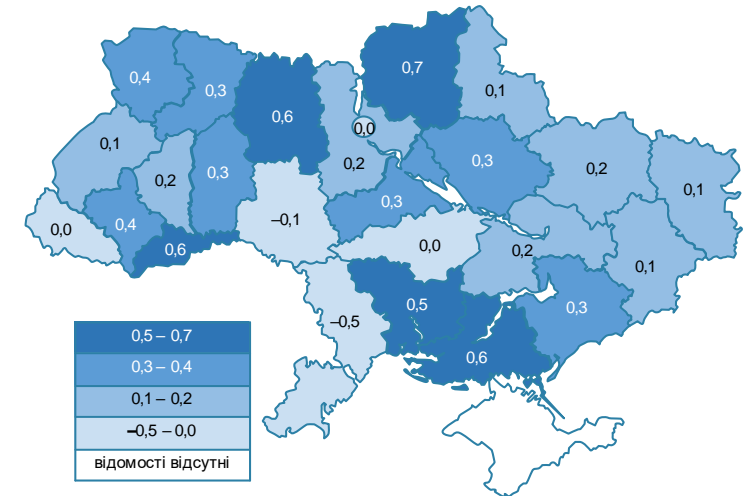
СПОЖИВЧА ІНФЛЯЦІЯ

БАЗОВА ТА НЕБАЗОВА ІНФЛЯЦІЯ

ЗМІНИ СПОЖИВЧИХ ЦІН
ЗА РЕГІОНАМИ УКРАЇНИ
У КВІТНІ 24, % ЗА МІСЯЦЬ

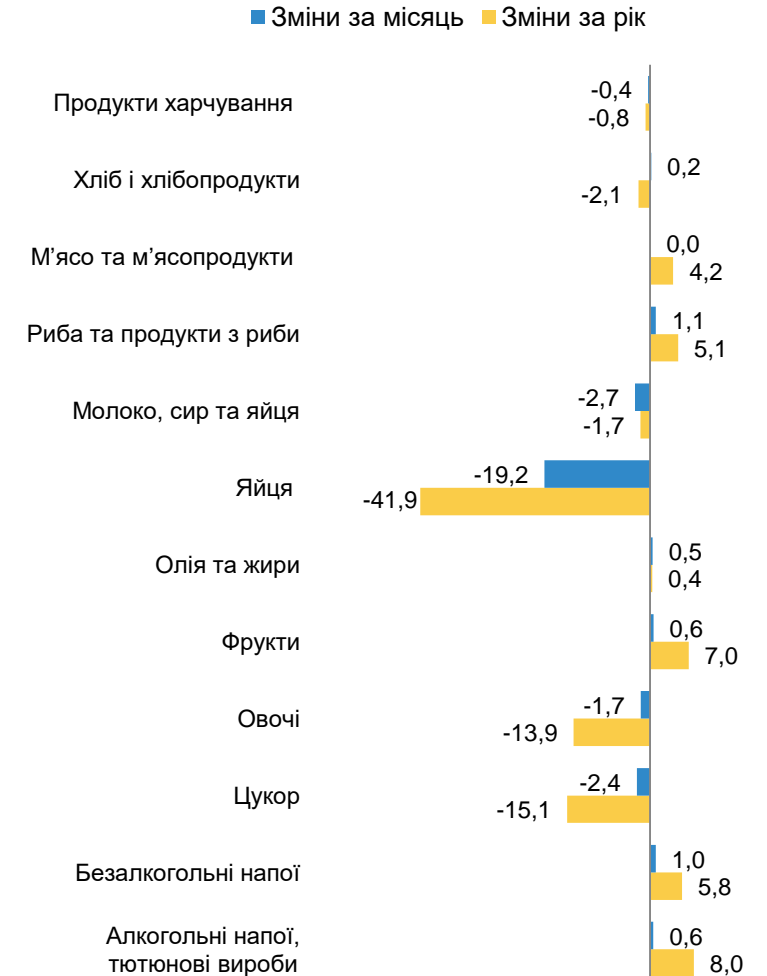
3.2 СПОЖИВЧА ІНФЛЯЦІЯ (продовольчий ринок)

За підсумком квітня на продукти харчування продовжилося нетипове для цього періоду зниження цін – 0,4% (0,2 місяцем раніше), що пов'язано з посиленням затовареності продовольчого ринку переважно необробленими (сирими) продуктами харчування. Це стимулювало зниження цін за такими важливими групами як овочі (на 1,7%), яйця (на 19,2%), молоко (на 0,3%), цукор (на 2,4%), а також продукти переробки зернових. При цьому ціни на м'ясо та м'ясопродукти взагалі не змінилися порівняно з березнем (зниження цін на птицю і свинину нівелювало зростання цін на яловичину).

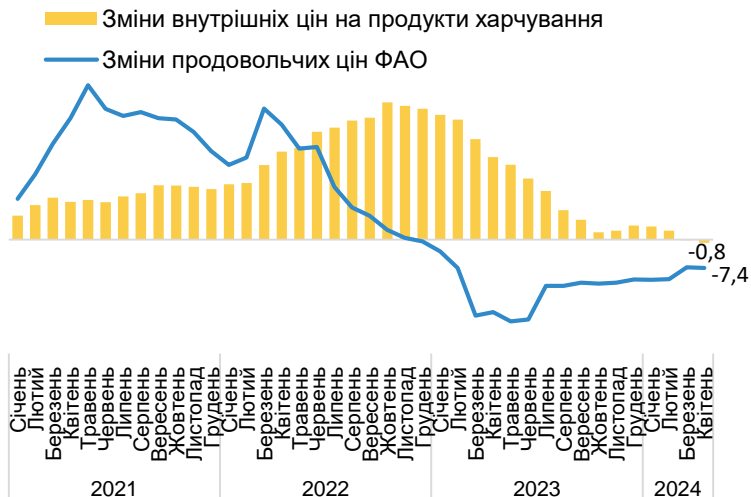
Серед чинників, що забезпечували насичення ринку продуктами харчування були:

- суттєва пропозиція продуктів завдяки високому минулорічному врожаю, розпродаж запасів з агросховищ та початок реалізації тепличних овочів;
- позитивна динаміка виробництва продукції тваринництва загалом, та в птахівництві зокрема, що дало змогу не тільки покрити внутрішній попит на продукцію даної галузі, а й наростити експорт;
- переорієнтація виробників на вітчизняний ринок через логістичні ускладнення;
- розширення агроімпорту нового врожаю на фоні стриманого зростання цін на світовому ринку.

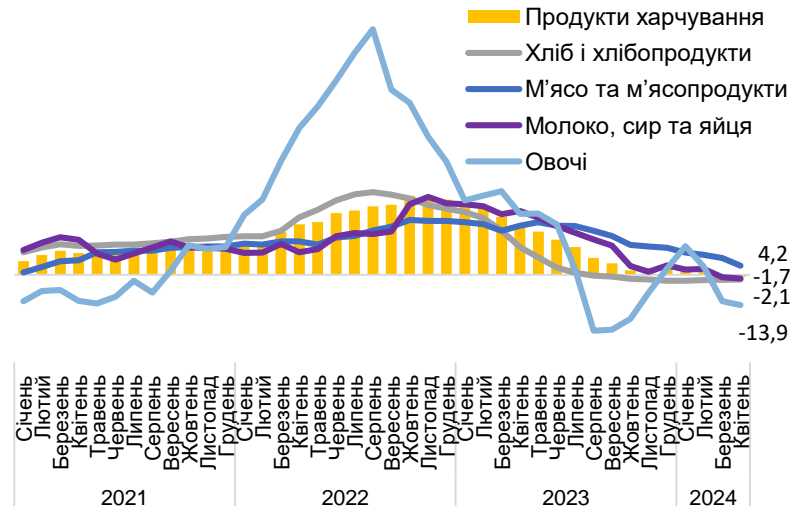
ЗМІНИ СПОЖИВЧИХ ЦІН У КВІТНІ '24 ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ, %

ЗМІНИ ЦІН НА ПРОДОВОЛЬСТВО, % У РІЧНОМУ ОБЧИСЛЕННІ

ЗМІНИ СПОЖИВЧИХ ЦІН НА ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ, % У РІЧНОМУ ОБЧИСЛЕННІ

3.3 СПОЖИВЧА ІНФЛЯЦІЯ (непродовольчий ринок)

У квітні на непродовольчому ринку зростання цін уповільнилося передусім за рахунок стабілізації цін на одяг і взуття після сезонного сплеску в березні. Водночас через посилення ролі витратного чинника за збереження попиту на затребувані непродовольчі товари прискорилися зростання цін на: фармацевтичну продукцію, прилади та товари для особистого догляду тощо.

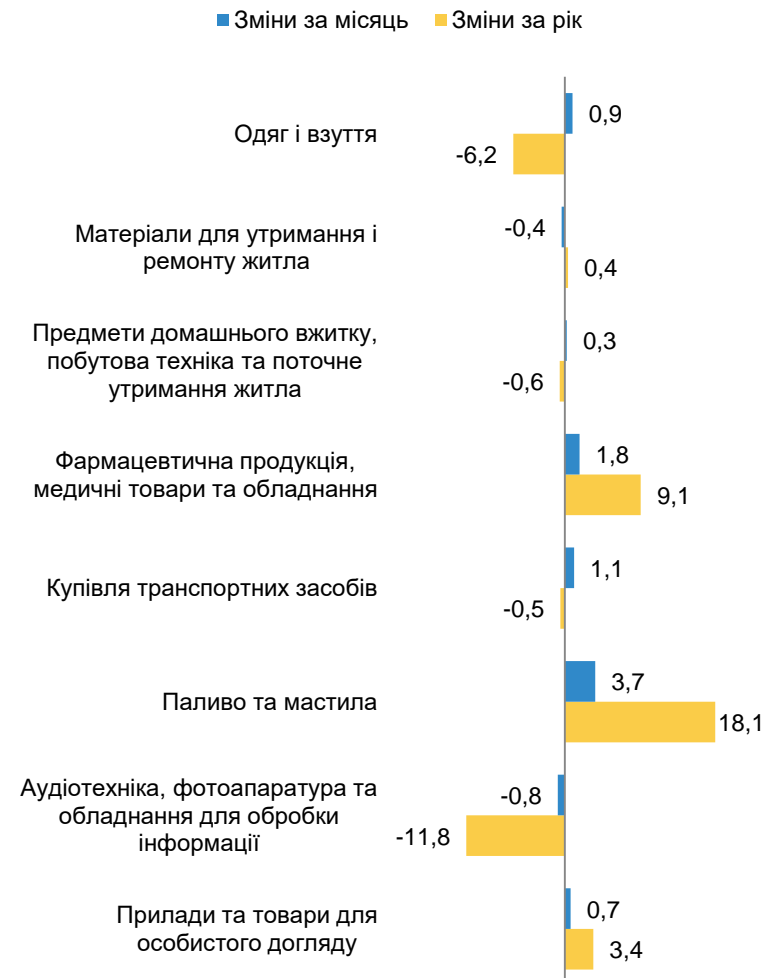
Також у квітні прискорилося зростання цін на паливо та мастила – до 3,7% (2,7% місяцем раніше), що зумовлено «підтягненням» вітчизняних цін до котирувань на світовому ринку.

Довідково. За даними Світового банку нафта марки Brent дорожчає від початку цього року, зокрема у квітні – на 5,4%, з початку поточного року – на 15,7%.

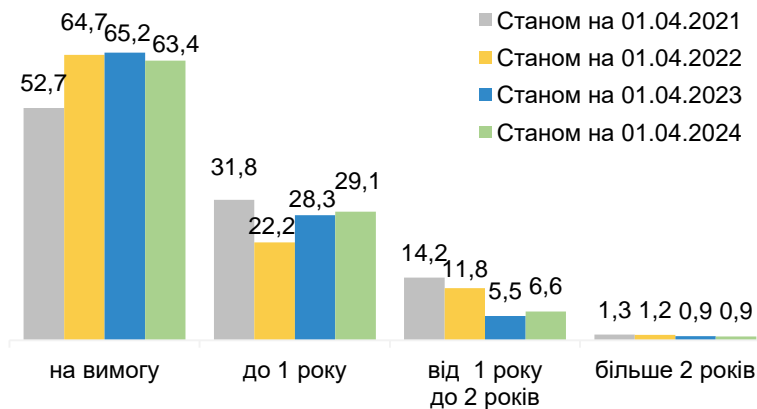
Крім того, перестали знижуватися ціни на мобільні телефони, холодильники, мікрохвильові печі, праски, пилососи та ін.

Лише на незначну кількість товарів (за якими Держстат проводить статистичне спостереження) ціни й далі знижувались, зокрема на: телевізори, ноутбуки, планшети, обігрівачі, іграшки, сумки тощо.

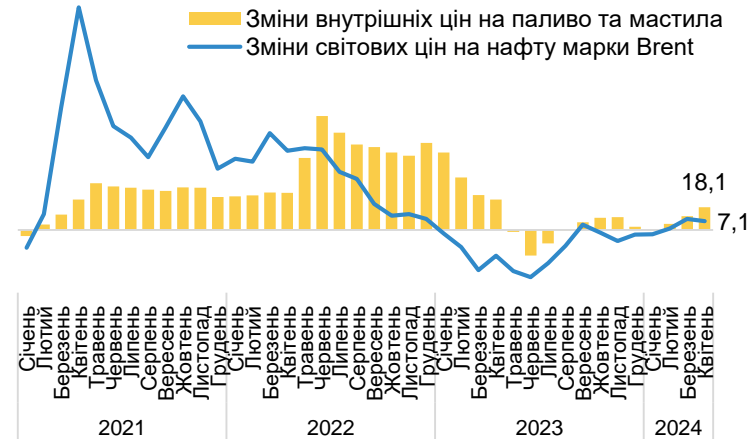
ЗМІНИ СПОЖИВЧИХ ЦІН У КВІТНІ '24 ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ НЕПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ, %

СТРОКОВА СТРУКТУРА ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЯ ДОМАШНІХ ГОСПОДАРСТВ, %

ЗМІНИ ЦІН НА ПАЛЬНЕ, % У РІЧНОМУ ОБЧИСЛЕННІ

3.4 СПОЖИВЧА ІНФЛЯЦІЯ (послуги)

У квітні, на фоні стабільності тарифів на комунальні послуги, які контролює держава, решта цін (тарифів) на інші послуги в переважній більшості зростали, у т.ч. і з огляду на поступове відновлення мотивації споживача до більш вільного використання власних коштів, що дало змогу скористатися ситуацією і далі підвищувати ціни на власні послуги. Зокрема прискорилося зростання вартості послуг електриків, сантехніків, страхування особистого транспорту, послуг ресторанів, перукарень, санаторно-курортних установ, спортивних установ тощо.

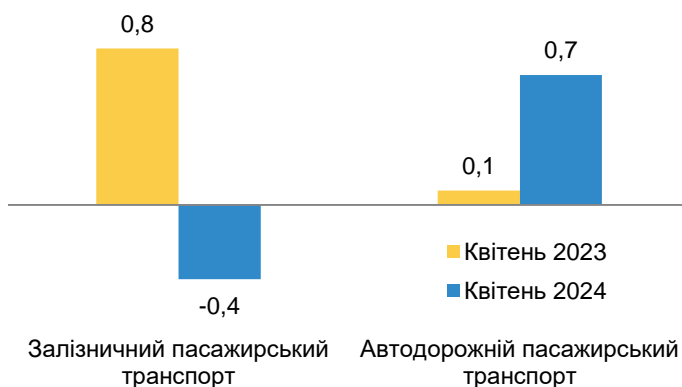
Крім того, чинниками, що підтримували зростання цін (тарифів) були: ресурсні обмеження, у т.ч. людського капіталу; зростання закупівельних цін на витратні матеріали, зокрема й через поточні логістичні обмеження.

Довідково. Згідно зі щомісячним опитуванням підприємств України, проведеного Національним банком (квітень 2024) позвавлення попиту, розширення морського коридору та сповільнення темпів інфляції сприяли підвищенню оптимістичних оцінок підприємств сфери послуг щодо своїх економічних перспектив (у квітні становив 53,1 з 50,6 у березні).

ЗМІНИ СПОЖИВЧИХ ЦІН У КВІТНІ '24 ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПОСЛУГ, %

ТРАНСПОРТНІ ПОСЛУГИ, % ЗА МІСЯЦЬ

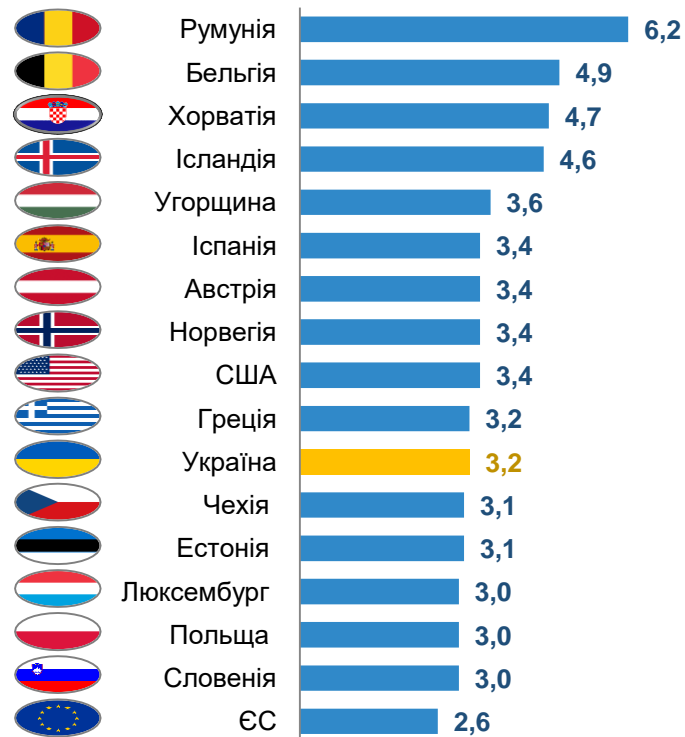

ІНДЕКСИ ІНФЛЯЦІЙНИХ ТА ДЕВАЛЬВАЦІЙНИХ ОЧІКУВАНЬ, ПУНКТИВ

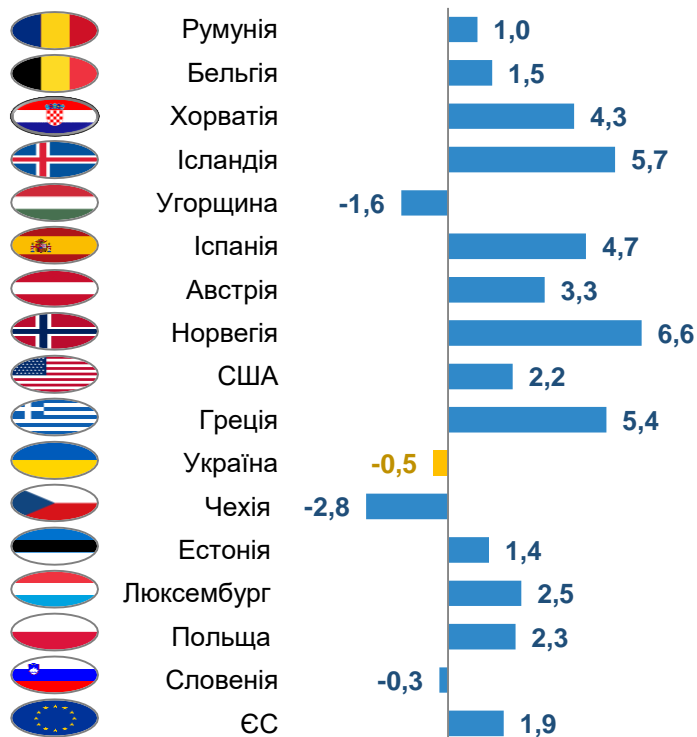

3.5 ЗМІНИ СПОЖИВЧИХ ЦІН НА ЗОВНІШНЬОМУ РИНКУ

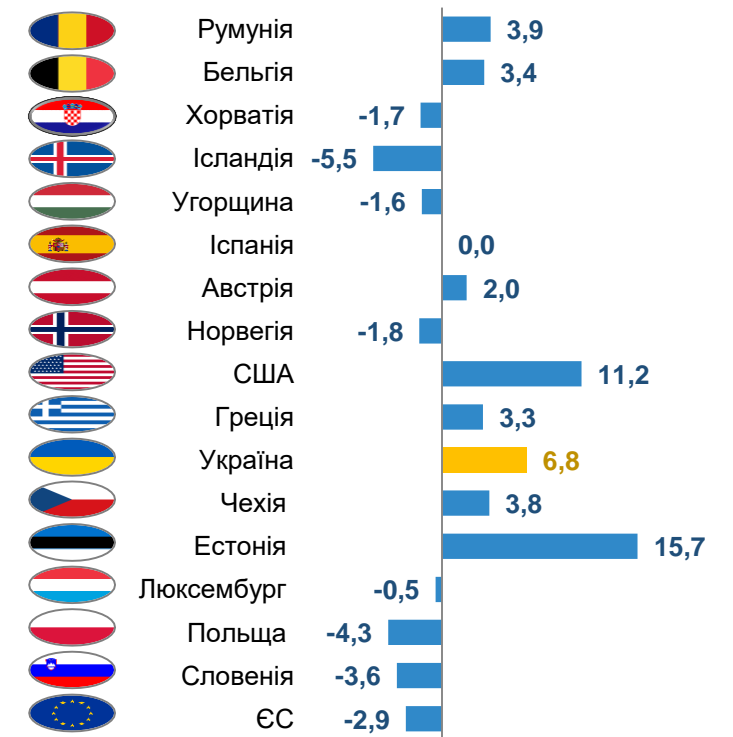
ЗМІНИ (ГАРМОНІЗОВАНИХ)
СПОЖИВЧИХ ЦІН
ДЕЯКИХ КРАЇН ТА УКРАЇНИ У КВІТНІ 24,
% У РІЧНОМУ ОБЧИСЛЕННІ

ЗМІНИ (ГАРМОНІЗОВАНИХ)
ЦІН НА ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ
ТА БЕЗАЛКОГОЛЬНІ НАПОЇ
ДЕЯКИХ КРАЇН ТА УКРАЇНИ У КВІТНІ 24,
% У РІЧНОМУ ОБЧИСЛЕННІ

ЗМІНИ (ГАРМОНІЗОВАНИХ)
ЦІН НА ТРАНСПОРТНІ ПОСЛУГИ
ДЕЯКИХ КРАЇН ТА УКРАЇНИ У КВІТНІ 24,
% У РІЧНОМУ ОБЧИСЛЕННІ

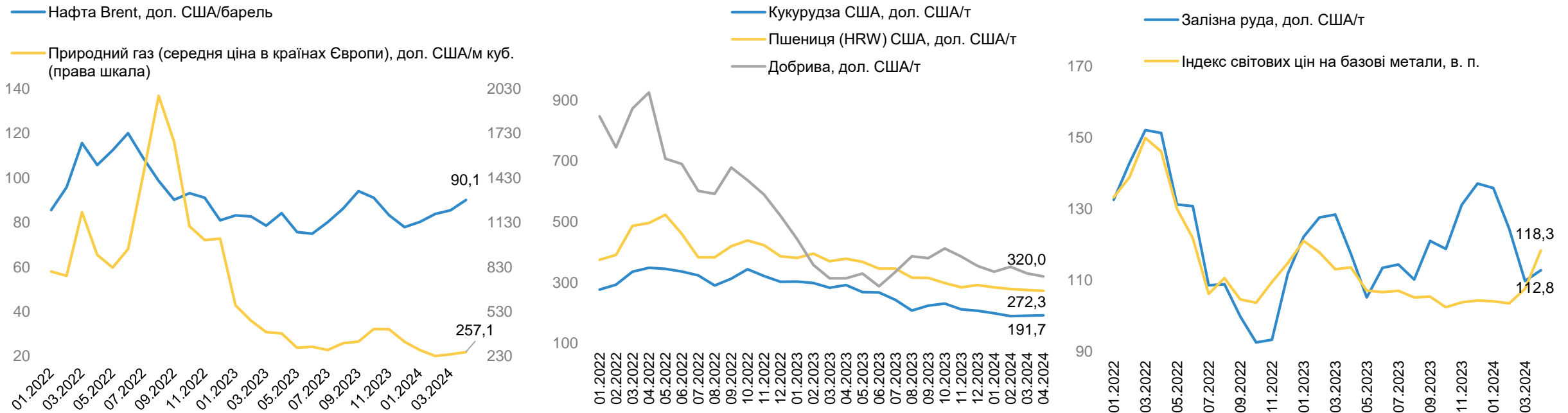
3.6 ЦІНОВІ ПОКАЗНИКИ НА ЗОВНІШНЬОМУ РИНКУ

За даними Світового банку **середні ціни у квітні 2024 року** порівняно з цінами у квітні 2023 року **на світовому ринку за всіма товарними групами, крім нафти та добрив, знижувалися.**

Довідково. Середні ціни у квітні 2024 року порівняно з цінами у квітні 2023 року на світових ринках найбільше скоротилися на природний газ – на 44,8%, кукурудзу – на 34,2%, пшеницю – на 17,8%, залізну руду – 10,6% та базові метали – на 3,2%, тоді як на нафту зросли на 7,1% та добрива – на 2,1%.

Середня ціна на природний газ у країнах Європи у квітні 2024 року скоротилася до 257,1 дол.США/тис.м³ порівняно з 382,6 дол.США/тис.м³ у квітні 2023 року (у серпні 2022 року спостерігалася рекордна ціна – 1982,2 дол.США/тис.м³).

ОСНОВНІ ЦІНИ НА ТОВАРНИХ РИНКАХ НА НАФТУ, ПРИРОДНИЙ ГАЗ, КУКУРУДЗУ, ПШЕНИЦЮ, ДОБРИВА, ЗАЛІЗНУ РУДУ ТА ІНДЕКС СВІТОВИХ ЦІН НА БАЗОВІ МЕТАЛИ, У СЕРЕДНЬОМУ ЗА МІСЯЦЬ

Джерело: Світовий банк

РОЗДІЛ 4: МІГРАЦІЯ. РИНОК ПРАЦІ

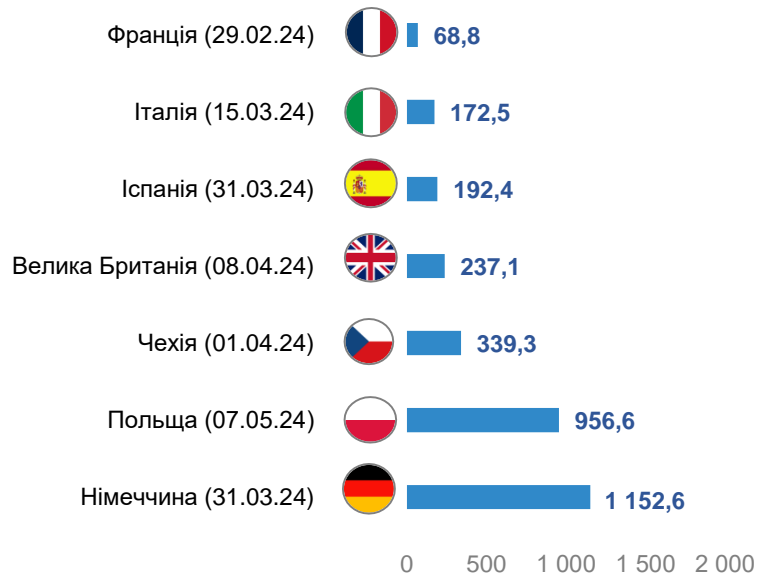

4.1 МІГРАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ

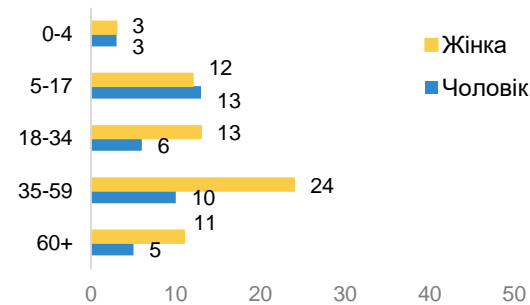
За даними Агентства ООН у справах біженців станом на 19.04.2024 було зафіксовано в усьому світі 6,472 млн біженців з України (5,93 млн біженців зафіксовано в Європі і 0,541 млн за межами Європи (станом на 27.03.2024)).

Агентством ООН у справах біженців на основі 10706 інтерв'ю були здійснені опитування в період між жовтнем 2023 року та травнем 2024 року. 99% респондентів є громадянами України, більшість складають жінки (79%), середній вік респондентів складав 45 років.

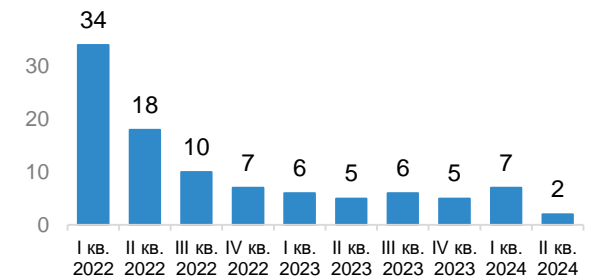
БІЖЕНЦІ З УКРАЇНИ ЗАФІКСОВАНІ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ,
ТИС. ОСІБ (СТАНОМ НА ВІДПОВІДНУ ДАТУ)

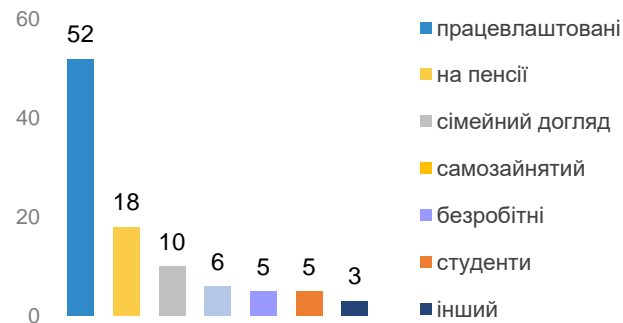
СТАТЕВО-ВІКОВА КАТЕГОРІЯ
БІЖЕНЦІВ*, %

ДАТА ВІЇЗДУ З УКРАЇНИ, %

ОСНОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДО ВІЇЗДУ
З УКРАЇНИ*, %

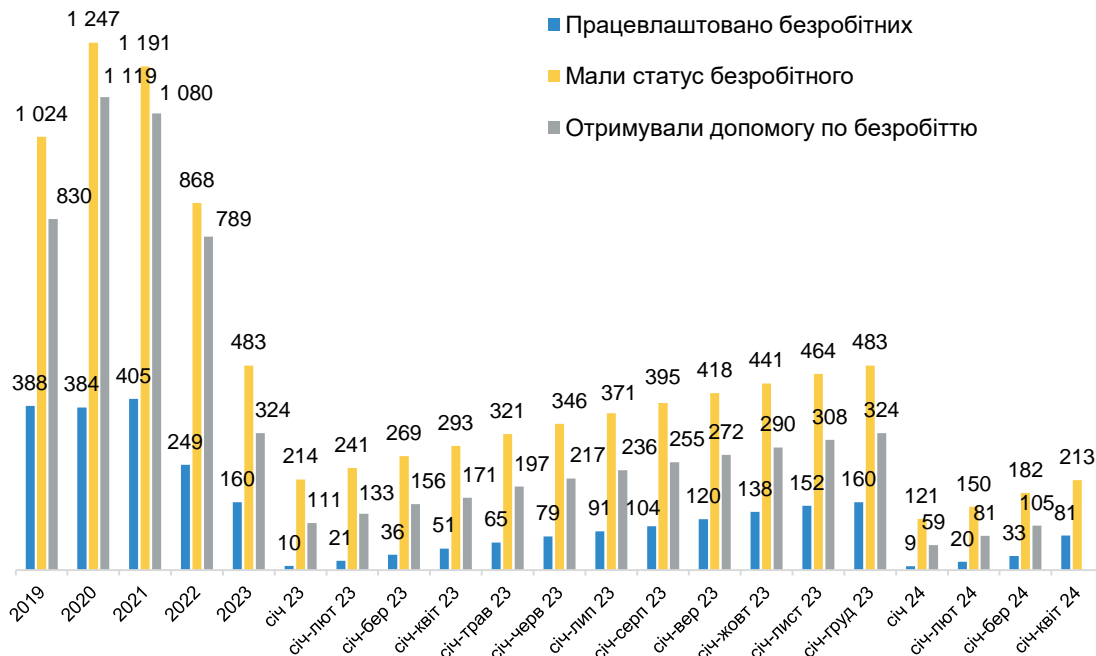
ПОТОЧНА ОСНОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ
В КРАЇНІ ПЕРЕБУВАННЯ*, %

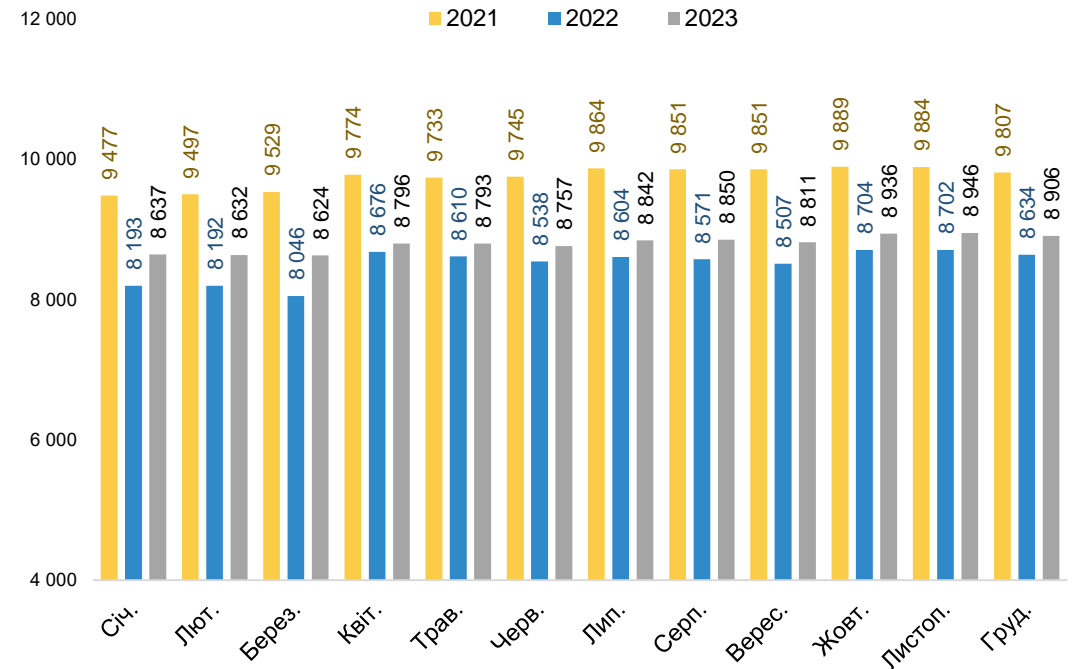
4.2 РИНОК ПРАЦІ

В умовах воєнного стану економічна активність підприємств залишалася низькою. Поряд з тим, як у 2022 році, так і у 2023-2024 роках спостерігалось зменшення кількості зареєстрованих безробітних, враховуючи продовження міграційних процесів, мобілізації до лав Збройних Сил України (такі категорії осіб припиняють реєстрацію як безробітні). Водночас, починаючи з квітня 2022 року, спостерігалось відновлення кількості застрахованих осіб, проте їх кількість у 2023 році так і не досягла довоєнного рівня, що загалом негативно вплинуло на показники ринку праці.

ПОКАЗНИКИ РИНКУ ПРАЦІ, ТИС. ОСІБ
(ПРОТЯГОМ ПЕРІОДУ)

КІЛЬКІСТЬ ЗАСТРАХОВАНИХ ОСІБ (НАЙМАНИХ ПРАЦІВНИКІВ),
ТИС. ОСІБ

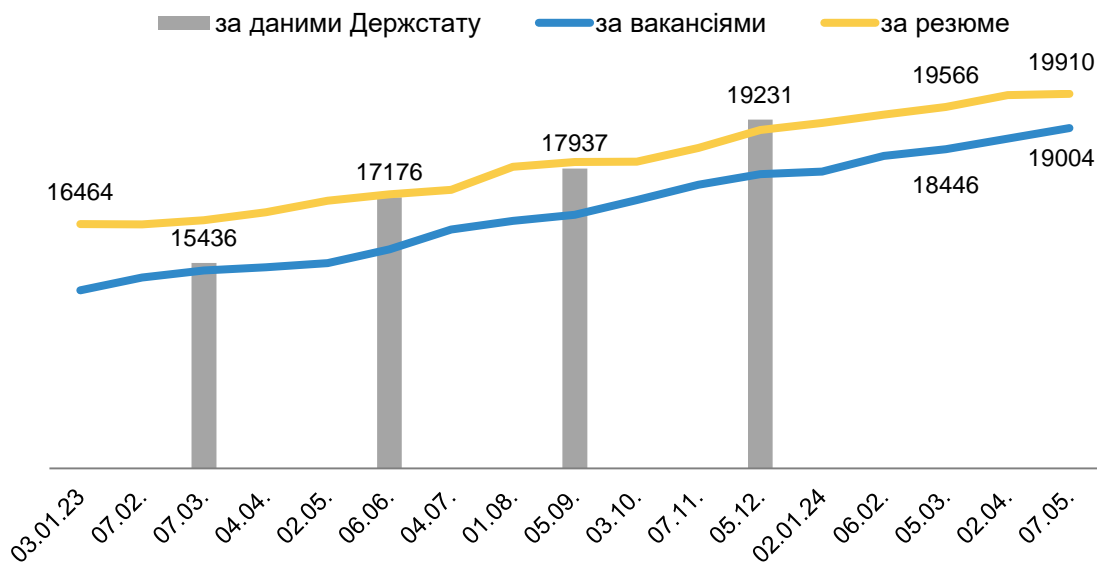

4.3 СЕРЕДНЬОМІСЯЧНА ЗАРОБІТНА ПЛАТА

На рівень оплати праці у 2023-2024 роках продовжують впливати чинники 2022 року – наслідки активних бойових дій на значній території України, а саме: тимчасова втрата значної території, руйнація інфраструктури та підприємств (або їх пошкодження, що зумовило призупинення їх діяльності), суттєві перманентні руйнування логістики та значна кількість людей працездатного населення за кордоном (мігрантів) та в лавах Збройних Сил України, що створює значні структурні дисбаланси на ринку праці.

Водночас вітчизняні суб'єкти господарювання підвищують рівень оплати праці з метою утримання та залучення нового висококваліфікованого персоналу в умовах нестачі трудових ресурсів у країні.

СЕРЕДНЯ ЗАРОБІТНА ПЛАТА У 2023-2024 РОКАХ, ГРИВЕНЬ

* Оцінка показника здійснена з урахуванням рівня подання звітності та інформації з адміністративних джерел.

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки, <https://www.work.ua> за вакансіями та резюме

СЕРЕДНЬОМІСЯЧНА ЗАРОБІТНА ПЛАТА ШТАТНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА 2022-2023 РОКИ, ГРИВЕНЬ*

